

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Letnik VIII.

Celovec, sobota 19. december 1953

Štev. 58 (619)

ÖVP spet išče pravico staršev v deželnem zboru

Koroški deželni zbor se je v četrtek popoldne bavil z deželnim proračunom za leto 1954.

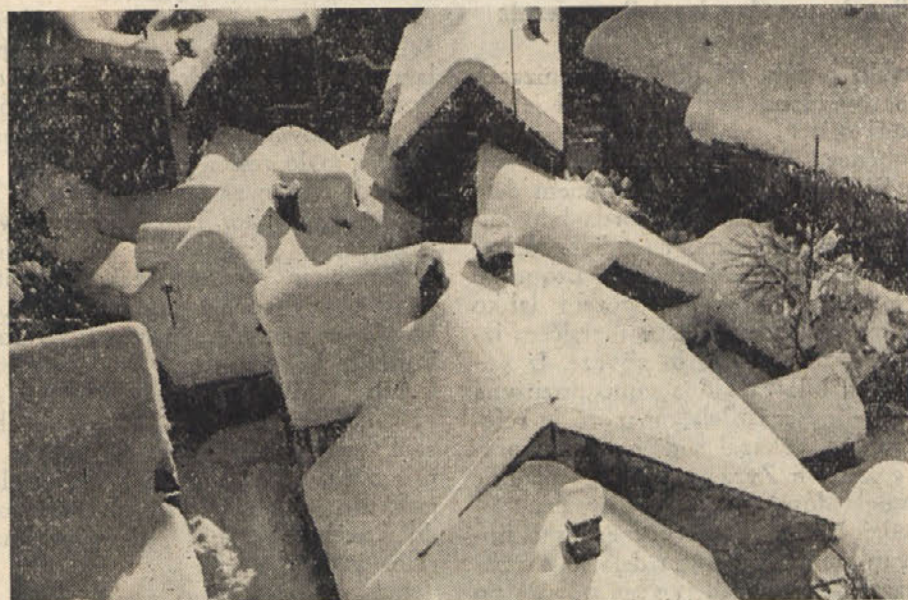
Celotni osnutek rednega proračuna izkazuje 242.910.700 šilingov prejemkov in izdatkov, ki je s tem izravnani. Izredni proračun predvideva 29.454.000 šilingov izdatkov.

Po generalni debati pri kateri so k osnutku proračuna zavzemali govorniki frakcij, razun poslanca Kazianke, dosti pozitivno stališče, je spregovoril deželni glavar Wedenig. Deželni glavar je izrazil svoje zadovoljstvo, da je generalna debata v primeri s preteklimi leti potekala stvarno. Med drugim, ko se je deželni glavar pečal z izvajanjem govornikov posameznih frakcij, je opozoril tudi na vladni predlog zakona o dvojezičnem šolstvu, ki bo po njegovem mnenju problem dvojezičnosti na šolah zadovoljivo rešil.

Pri specialni debati k proračunu za šolstvo je svojo modrost spet enkrat razkladal znani OeVP-jevski poslanec dr. Mayrhofer. Če je izrazil svojo bojazen, da moderno zgrajeni šolski prostori na vasi odtujajo šolsko mladino kmetijstvu in pospešujejo beg z dežele, je brez dvo-

ma že s tem dokazal svojo nazadnjaško miselnost. Kakor drugače tudi pričakovati ni bilo, je privlekel spet krilatice o pravici staršev, s čimer je menil, da bi čimbolj odstranili drobce dvojezičnega pouka na jezikovno mešanem ozemlju. Izjavil je, da ugotavljajo, da dolgoletna zahteva spodnjekoroških staršev po uresničitvi pravice staršev še ni izpolnjena ter da se ta zadeva tiče temeljne pravice staršev manjšine in večine.

Ob zaključku debate je deželni glavar Wedenig zavzel tudi stališče k izvajanjem dr. Mayrhoferja in dejal, da so nedavno strokovnjaki učitelji na neki konferenci o pojmovanju pravice staršev govorili povsem drugače. Pravilno je, da starši sodelujejo pri vzgoji otrok, je dejal, ne more pa biti pravica staršev merodajna pri učnem načrtu ter je potrebno v gotovih razmerah vprašanje pravice staršev ločiti. Če bo v vseh zadevah ravnalo po volji staršev bi čuda doživeli in morali tako rekoč za vsake starše postaviti posebno šolo. Prav to pa velja posebno na južnem Koroškem.

Prijetne praznike želi Slovenski vestnik - uredništvo in uprava

Zadnji pravdorek še ni izgovorjen

Za zločinsko blatenje koroških Slovencev v Kleine Zeitung ni nihče odgovoren

Svetopisemski kralj Salomon je bil do minulega torka nedosegljiv zgled modrega sodnika. Po dobrih treh tisočletjih pa se je izkazalo, da so v Celovcu še mnogo modrejši. Zato tudi odslej nihče ne bo več govoril o salomonskih rabsodbah, marveč bo ves svet samo še spoštljivo strmel in občudoval celovško modrost. Če stvar ne bi bila prokleto resna in za ugled avstrijskega sodstva morda usodna, bi kazalo obuditi k življenju nesmrtnega Cankarja, da bi napisal še farso o pohujšanju v dolini celovških modrijanov.

Znano je, da je morala »Kleine Zeitung« letos v teku sedmih obravnav v enem primeru s častno izjavo preklicati laži, vsebovane v seriji svojih klevetniških člankov o »krvavi meji«, in da je bila v treh procesih obsojena na občutne denarne kazni, ker ni mogla dokazati resničnosti svojih neodgovornih in zločinskih obdolžitev poštenih ljudi.

Znano je, da je odgovorni urednik »Kleine Zeitung« Genser pri prvih dveh obravnavah dne 3. VIII. in dne 17. VIII. poudarjal, da bo dokazal resničnost izmišljotin v »Kleine Zeitung« ter je s tem javno priznaval svojo odgovornost, ki mu jo nalaga tiskovni zakon. Šele med tretjo obravnavo dne 7. IX. — torej po več ko enem mesecu po pričetku procesov — ko se je hujšakem pričelo svitati, da gorostasni klevet in laži ne bo uspelo dokazati — saj jih je morala »Kleine Zeitung« delno še istega dne javno obžalovati in preklicati s častno izjavo — so se gospodje »spomnili«, da je bil odgovorni urednik v času od 2. VII. do 17. VII., torej prav v času, ko so inkriminirani članki izhajali — težko bolan in da zato ni mogel biti odgovoren za vsebino lista. Sodišče tega iz trte izvitega zagovora seve ni moglo priznati, ker pač zakon jasno določa odgovornost odgovornega urednika, ki zanemarja svoje dolžnosti. Odgovorni urednik »Kleine Zeitung« pa je vendar sam priznal, da kaznivih člankov ni bral, preden so šli v tisk, čeprav bi bila to izrecno njegova dolžnost. Zato so sledile obsodbe.

Drugače pa so delovali možgani celovškega deželnega sodišča. Tričlanski senat pod predsedstvom prezidenta deželnega sodišča dr. Schwendenweina je ugodil prizivu odgovornega urednika »Kleine Zei-

tung« in njegovemu izbegavanju s »težko boleznijo«. Med obravnavo minuli torek je bilo izrecno ugotovljeno, da urednik Genser med svojo »težko boleznijo« ni klical zdravnika, marveč da je zdravnik šele 17. VII., torej naknadno, ko je bil »bolnik« že spet zdrav ugotovil, da je bil pacient težko bolan. Ugotovljeno je bilo nadalje, da urednik med svojo »boleznijo« ni odložil svoje odgovorne funkcije in da ga je »Kleine Zeitung« ves čas »boleznijo« vodila kot odgovornega urednika. Urednik Genser je prav tako izrecno priznal, da člankov tudi pred »boleznijo« ni bral, priznavajoč celo, da jih niti ni imel možnosti brati čes, da so bili za to merodajni drugi faktorji. Nasprot-

no pa je urednik Košic kot priča izpovedal, da so šli vsi članki skozi Genserjeve roke in da je Genser tudi serijo o krvavi meji pošiljal naprej.

Sploh so se pokazale med zasliševanjem bistvene razlike v izpovedih prič in zagovorom obtoženca, vendar se deželno sodišče ni potrudilo, da bi ugotovilo kdo govori resnico in kdo po krivem pričuje. Sodišče ni niti narekovalo zapisnika o protislovnih pričevanjih.

Čudno je po vsem tem izzvenel pravdorek celovškega deželnega sodišča, ki je ovrglo obsodbo okrajnega sodišča z dne 9. XI. ter oprostilo odgovornega urednika »Kleine Zeitung« Genserja vsake krivice. (Nadaljevanje na 2. strani)

Mladina, zate se ustvarja boljša bodočnost!

Občni zbor Zveze slovenske mladine

Preden je preteklo nedeljo predsednik Zveze slovenske mladine na Koroškem Hanzi Ogris začel občni zbor naše mladinske organizacije, so delegati in gostje napolnili prekrasno »Modro dvorano« Doma glasbe v Celovcu. Navzoči so bili zastopniki mladine iz nešteti krajev, zastopane so bile vasi ob Zilji in Dravi, z Gur in iz Kapelskih grabnov, zbrala se je mladina, da se posvetuje o uspehih in neuspehih v preteklem delu, kakor tudi o delu v bodoče.

Resni obrazi delegatov so bili najboljši dokaz, da se mladina v polni meri zaveda važne vloge svoje organizacije, da se zaveda velikega pomena občnega zbora,

ki naj bi bil mejnik v zgodovini slovenskega mladinskega gibanja na Koroškem.

Na občnem zboru so med mladimi delegati sedeli tudi starejši zastopniki naših

Delegati na občnem zboru Zveze slovenske mladine v Modri dvorani Doma glasbe

Izvršni odbor DFDL je zasedal

Celovec, dne 16. XII. 1953.

Izvršni odbor Demokratične fronte delovnega ljudstva je na svoji današnji seji sklenil, da bo v teku priprav za občni zbor Demokratične fronte delovnega ljudstva, ki bo dne 9. januarja 1954, zasedal v sredo, dne 30. decembra 1953 Pokrajinski odbor DFDL.

Iz sekretariata DFDL.

Jugoslovan — tajnik Donavske komisije

Po poročilih iz Beograda je bilo na zasedanju Donavske komisije v Galacu, na plenarni seji minulo sredo izvoljeno novo predsedstvo Donavske komisije. Za tajnika je bil izvoljen vodja jugoslovanske delegacije Dragoje Djurič. Doslej je mesto tajnika, ki vodi posle komisije, imel sovjetski predstavnik.

narodnih organizacij s predsednikom Demokratične fronte dr. Petkom na čelu, ki so mladini in njenemu zborovanju sporočili pozdrave in želeli uspešno delo. Prav tako sta se zbora udeležila tudi zastopnika Zveze slovenske mladine v Italiji, medtem ko je Centralni komite Ljudske mladine Slovenije poslal brzojavko naslednje vsebine: »Na vašo skupščino ne moremo zaradi neizstavljenih avstrijskih viz. Vaši skupščini in preko nje vsej slovenski mladini na Koroškem pošiljamo bratske pozdrave z željo k še večjim uspehom.«

Čuvajmo in razvijajmo napredno miselnost

Po otvoritvenih besedah predsednika Zveze slovenske mladine je v pozdrav občnemu zboru zapel mladinski pevski zbor pod vodstvom Stankota Černica pesem o domovini ter narodno pesem, nato pa je kot prvi spregovoril predsednik Demokratične fronte dr. Franc Petek, ki je v kratkih besedah nakazal naloge slovenske mladine na Koroškem. Poudaril je, da se imamo zahvaliti edinole narodnoosvobodilni borbi, da danes lahko delamo v okviru slovenskih naprednih organizacij. Protifašistična borba, — je nadaljeval — pa našemu narodu ni prinesla le enotnosti, marveč je največja pridobitev NOB napredna miselnost, ki jo moramo čuvati

in razvijati, ker le tako si bomo ustvarili tudi boljše življenje.

V imenu slovenske mladine v Italiji je izročil pozdrave tov. Filibert Benedetič in kratko orisal borbo Slovencev v Italiji za narodnostne in človečanske pravice. Dejal je: Goriški Slovenci ne zahtevamo nič nemogočega. Zavedamo se svojih državljanskih dolžnosti, toda tudi država bi se morala zavedati svojih obveznosti, sprejetih na podlagi mirovne pogodbe. Rimška vlada pa doslej še ni pokazala pripravljenosti, nasprotno so hoteli vprašanje Trsta rešiti z diktatom oziroma vojaškim potom. Mi smo odločno proti taki rešitvi, mi hočemo, da se to vprašanje reši mirnim putem na podlagi sporazuma, ki bo zajamčil mir in prijateljstvo med obema državama.

Mladina je uspešno izpolnila prevzete naloge

Poročilo o delu mladinske organizacije je podal tov. Hanzi Ogris. Navedel je podrobnosti o delu mladine v času od zadnjega občnega zbora, iz katerih je razvidno, da je delež mladine v narodnem delu le mnogo večji, kakor bi morda kdo mislil. Če pomislimo samo na odrske prireditve, pevske in tamburaške nastope ali na športno udejstvovanje, potem lahko ugotovimo, da je mladina v marsičem izpolnila prevzete naloge in obveze. Iz poročila pa ni bila razvidna samo pozitivna stran mladinskega dela, marveč je referent kritično pokazal tudi na tista vprašanja, v katerih Zveza slovenske mladine le ni mogla doseči popolnega uspeha.

Zavedajoč se velikega pomena mladinske organizacije in njenega dela so navzoči delegati pri volitvah novega odbora po stvarni in temeljiti presoji končno izrazili svoje zaupanje tistim članom naše mladinske organizacije, ki so s svojim dosedanjim delom porok, da bodo tudi v bodoče kot odborniki pošteno in nesebično delali za čim bolj uspešno napredovanje Zveze slovenske mladine.

V naslednji diskusiji se je najprej javil k besedi predsednik Slovenske prosvetne zveze dr. Franci Zwitter in poudaril važno vlogo, ki jo v prosvetnem življenju igra ravno mladina, kakor je sploh mladina tista, ki bo prej ali slej prevzela delo v naših organizacijah: »Nov čas prihaja in mladinci ste tisti, ki boste prevzeli in vodili naše narodno življenje na Koroškem.«

Kot zastopnik naših študentov in zlasti visokošolcev je občni zbor pozdravil tov. Janko Wiegele, ki je v prvi vrsti opozoril na vprašanje dvojezičnega šolstva na Koroškem ter še posebej na vprašanje pouka slovenščine na osnovnih in srednjih šolah. Sami smo doživeli, je dejal, da razni učitelji in profesorji ne morejo ali pa nočejo v zadovoljivi in pravilni meri posredovati šolarjem slovenski jezik in slovensko kulturo. Nas slovenskih mladincev tak pouk ne more zadovoljiti, zato se moramo prav mi odločno postaviti za to, da bodo vsaj naši otroci v zadovoljivi meri deležni slovenskega pouka.

Tudi zastopnik Zveze slovenskih združug dr. Mirt Zwitter je prinesel mladini pozdrave slovenskega združnega gibanja in poudaril, da mora mlada generacija posebno v združništvu zavzemati vedno širše mesto, kajti »vse zadruge in posojilnice ničesar ne koristijo, vsi traktorji in magacini so brez pomena, če ne pridete vi, ki ste mladi, ker za vas se pripravlja boljša bodočnost.«

Poleg omenjenih pa so se oglasili k besedi še nešteti drugi in razpravljali o tečajih, o tisku, filmih, knjigah, športu, planinstvu in mnogih drugih za mladino važnih in zanimivih vprašanjih. Bil je to pravi mladinski parlament, kjer je lahko vsakdo povedal svoje želje, svoje predloge, svoje težave. Skupno je mladina obravnavala vprašanja, ki niso važna le za njo, marveč za celotno naše napredno gibanje.

Enotnost brez narodnega šovinizma

Zadnji je spregovoril novoizvoljeni sekretar Stanko Černic in nakazal glavne naloge, ki v bodoče čakajo mladino. Svoj referat je zaključil z besedami: »Bodi naša prva dolžnost, da bomo v naših vrstah združili vso slovensko mladino na Koroškem, da bo v naši organizaciji prostora za vsakega mladega človeka, ki hoče iskreno graditi našo enotnost brez vsakega narodnega šovinizma. Bodimo ravno mi slovenska mladina na Koroškem tisti most, preko katerega naj pelje pot do trajnega prijateljstva in mirnega sožitja med obema narodoma.«

Zadnji pravdorek še ni izgovorjen

(Nadaljevanje s 1. strani)

de, hkrati pa odločilo, da mora klevetani tožitelj Andrej Sienčnik iz Mokrij nositi stroške procesa. Prizivno sodišče se je postavilo enostavno na stališče, da Genser v času bolezni ni mogel nositi odgovornosti za klevetniške članke in da bi si bil moral izdajatelj lista za ta čas oskrbeti drugega odgovornega urednika, kar pa se ni zgodilo.

Zanimivo bi bilo izvedeti, ali je deželno sodišče, ki je samo ugotovilo, da je lastnik in izdajatelj »Kleine Zeitung« prekršil predpise tiskovnega zakona, vsaj napravilo tozadevno ovadbo na pristojnega državnega pravdnika, ali pa tudi tega ni smatralo za svojo dolžnost.

Po svojevrstni razsodbi celovškega deželnega sodišča bodo imeli klevetniki in lažniki zelo lahko delo. Kadar bodo v tisku hoteli komu oblatiti čast in poštenje, bo zadostovalo, če bo odgovorni urednik kratko malo težko zbolel in nihče ne bo več odgovoren za kaznivo pisanje, krivca enostavno ne bo. To bo idealna svoboda tiska, ki so jo doslej — menda čisto po nepotrebnem — omejevale zakonite določbe o odgovornosti odgovornih urednikov. Mar ne bo to pravi raj za poklicne hujšake in atentatorje na dobro ime poštenih ljudi? Celovski sodniki so pri »Kleine Zeitung« in neodgovornih mazačih verjetno pridobili na ugledu. Dvomimo pa, da je porastel njihov ugled pri poštenih ljudeh, ki jim čut odgovornosti do človeka in družbe ni nepoznana moralna vrednota.

Ustavno zajamčena neodvisnost sodnikov je vsekakor zelo lepa stvar. Lahko pa postane škodljiva in za ugled avstrijskega sodstva celo usodna, če bi, kakor ob

predmetnem pravdoreku mogel nastati videz, da se »neodvisnim« na ljubo sprevrže v neodvisnost od zakonov in v odvisnost od »neodvisnih«. Naše ljudstvo in tudi avstrijska demokratična javnost vsekakor ne moreta razumeti te razsodbe celovškega prizivnega senata. En časopis je že zapisal, da je isti senat v drugem primeru ob popolnoma istem dejanskem stanju drugače odločil in da potemtakem za celovško prizivno sodišče obstoja dvojno pravo. V primeru »krvave meje« dobi ta dvoličnost še poseben prizvok in se predsednik celovškega deželnega sodišča ne sme čuditi, če naše ljudstvo po tem pravdoreku izgublja vero v pravičnost avstrijskega sodstva. Toda v pomirjenosti senata in »Kleine Zeitung« naj bo povedano, da proces, čeprav po tem pravdoreku že v zadnji instanci pravnoveljavni, še ni zaključen, temveč se bodo s tem edinstvenim pravdorekom bavili še generalna prokuratura v zaščito zakonov, državno pravdnništvo, civilna sodišča in še mednarodna jurisprudenca.

V času, ko so mednarodno zaščitene »človečanske pravice«, pač ni mogoče, da bi v demokratični državi neodgovorni hujšaki lahko nekažnovano teptali pravice. Zato smo prepričani, da bodo drugi sodniki le našli, da človek, ki kot odgovorni urednik najprej poskuša odgovorno »dokazati« resničnost in verodostojnost zločinskih klevet, potem ne more postati naenkrat neodgovoren za vse te klevete, če se izkažejo kot zločinske izmišljotine. V tem nas potrjujejo predvsem izvajanja Genserjevega zastopnika, da pri vsem temeljitem študiranju komentarjev k tiskovnemu zakonu baje ni našel podlage za pravdorek prvega sodni-

ka, ki pa prav gotovo ni našel podlage in utemeljitve za pravdorek prizivnega senata, kajti v tem primeru bi bilo njegovo dolgo fraziranje brezpredmetno. Ni pa verjetno, da v vseh dolгих desetletjih veljave tiskovnega zakona še ni bilo obravnave z istim dejanskim stanjem, temveč je le bolj verjetno, da v vsem tem času ni bilo takega nerazumljivega pravdoreka. Zato tudi ne verjamemo, da bo oveko večer v kakem komentarju pravdorek celovških sodnikov, ki oprošča slehernega odgovornega urednika vsake odgovornosti, čim prijavi uredništvu oziroma izdajatelju in lastniku lista svojo odsotnost. Prav to vendar v zadnji konsekvenci pomeni pravdorek celovškega senata! Srečni odgovorni uredniki, ki so od sedaj naprej prenehali biti »uredniki za obse-

denje«! Da se povrnemo k razsodbi celovškega senata pri deželnem sodišču: Kako neki bi izpadla razsodba g. prezidenta in obeh prisednikov v slučaju, če bi se bil drznil kak list nesramno zapisati, da so ti gospodje morilci in izdajalci. Ali bi pri istih sodnikih obveljal zagovor odgovornega urednika, da vsled bolezni ni mogel nositi odgovornosti? Ali bi celovski senat tudi v tem primeru razglasil oprostilno sodbo, posebno, če bi odgovorni urednik najprej poskušal še zagovarjati te svoje obdolžitve in dokazati njihovo resničnost? Menda bi v lastnem primeru le uvideli absurdnost svojega pravdoreka, ki so ga, kakor izgleda po pisanju drugih listov, prvič v tem primeru, ko je prizadel le slovenski partizan, očitno smatrali za pravičnega. Toda slovenski partizan, ki je znal braniti svojo čast in pravico v mnogo težjih okoliščinah, bo znal braniti svojo čast in svojo pravico tudi proti temu pravdoreku. Zadnji pravdorek še ni izgovorjen!

Kdo so ti „domovini zvesti odločneži“?

»Nadstrankarski« se imenujejo podpisniki poziva, ki ga objavljamo v dokaz, kako smelo in nemoteno spet dviga glavo goli in brezobzirni nacizem na Koroškem. Podpisniki so najboljši primer, kako na odločilnih mestih nekdanji nacistični prvaki iz časa krvavih zločinov nad našim ljudstvom izrabljajo svoj položaj za stalno rovarjenje in ščuvanje, da bi dosegli od nacizma zastavljeni cilj: uničenje slovenskega življa na Koroškem. Kajti kdo so ti »domovini zvesti odločneži«?

Jožef Glanschnig iz Vovbr je že iz let 1919/20 našim ljudem v velikovškem okraju znan kot brezobziren volkswehr-ovski zastrahovalec, v vsej svoji okolici pa kot predstavnik najbolj izkoriščevalskega pajdaštva značilnega Herrenbaura.

Njegov sosed in veleposestniški vrstnik inženir Valentin Maierhofer je vsemu našemu ljudstvu dobro poznan zaradi svojega sovraštva do vsega slovenskega že prav toliko časa. V prvi Avstriji je mero-dajno odločal o vseh podporah za kmetijstvo na škodo naših kmetov, v dobi nacistične diktature je še stopnjevano nadaljeval to uničevalno politiko do našega ljudstva kot visok uradnik Landstelle, sodeloval je v uradu proslulega krvnika Maier-Kaibitscha in po izsledkih policije vodil začasno tudi posle domačega Ortsgrup-

penleiterja v Št. Petru na Vašinjah. Po majniku 1945 je uspešno prebolel v par tednih glavobol junaškega poveljnika

nim Slovincem, dokler se temu početju prizadeti niso uprli.

Kmalu se je gospod inženir demokrati-ziral in se povzpел do zelo odločilnih in merodajnih položajev. Danes je viceprezident koroške Kmetijske zbornice, viceprezident nemške Zadrugne zveze, odbornik Okrajne kmečke zbornice v Velikovcu, kjer obvlada položaj s prej imenovanim Jožefom Glanschnigom kot predsednikom Okrajne kmečke zbornice Velikovec. Razen tega je predsednik velikovške mlekarne, tamošnje zadrugne žganjarne ter sedi v še nešteti drugih gospodarskih ustanovah ter v predsedništvu OeVP-Bauernbunda in stranke.

»Hauptmann« Karl Fritz je vsakemu našemu človeku poznan in zasovražen kot predstavnik politike nasilja in brezobzirnega zatiranja iz volkswehr-ovskih borb, kot vodilni sodelavec Heimatbunda v prvi Avstriji, predvsem pa kot namestnik Maier Kaibitscha v času najbolj krvavega nasiljstva, izseljevanja in zatiranja našega ljudstva tu in onstran Karavank. Obtožen za sodelovanje pri vsem tem nasilju se je za krajšo dobo zatekel v pobožnost, da danes zopet dvigne svojo zastavo za »odločni« nastop v krogu svojih dolgoletnih preizkušenih sodelavcev.

Willi Kaufmann je znan nacistični kolovodja iz beljaškega okraja, kjer je še danes šef nepoboljšljivih »nekdanjih« kot predsednik VdU. Znal si je priboriti položaj predsednika beljaške okrajne Kmečke zbornice, v kateri sedaj napoveduje še posebno stopnjevano ofenzivo proti našim zadrugam in izobraževalnemu delu Slovenske kmečke zveze.

Franz Kraiger iz Bistrice v Rožu je bil v najslavnejši dobi »prodiranja na jug«, ko so on in njegovi vrstniki preložili svoje »obrambno in obmejno« delo kar v srce Balkana, hitlerjevski agent in baje Kreisleiter NSDAP v Beogradu.

Tako izgleda ta »nadstrankarska« družčina: vsi so si edini vsaj v zastopanju načel in ciljev ene stranke: n a c i z m a. Naj izgledajo njihovi proglašaji kakorkoli, nam in vsem poštenim Korošcem je njihov cilj od včeraj, danes in jutri dobro poznan.

Italija naj že končno popravi nasilje fašizma

Koroška intervencija na Dunaju glede ziljskih planin

Deželni glavar Wedenig in namestnik deželnega glavarja Ferlitsch sta prejšnjo soboto obiskala zveznega kanclerja ing. Raaba ter ga seznanila s sklepom, s katerim je koroški deželni zbor pred enim mesecem soglasno zahteval, naj se zvezna vlada zastavi za to, da bi Italija že končno vrnila lastninske pravice ziljskim obmejnim kmetom, ki imajo del svojih planin in gozdov pod Italijo.

To posest ziljskih kmetov, ki obsega skoro 1500 hektarov, je italijanska fašistična vlada leta 1938 nasilno razlastila sli-čno kakor so to delali tri leta pozneje tudi koroški nacisti.

Krščansko-demokratska italijanska vlada še do danes ni popravila te krivice svoje fašistične predhodnice. Edino, na kar je Italija po letu 1945 »širokogrudno« pristala, je to, da »smejo« ziljski kmetje jemati svoje lastne planinske pašnike v najem, pa še to je povezano z neznosnimi stroški, dočim gozdno posest še vedno izkorišča neka italijanska družba.

Med Avstrijo in Italijo je bil leta 1925 sklenjen poseben sporazum, s katerim se je Italija obvezala, da bo spoštovala lastninske pravice ziljskih kmetov. Na to pogodbo se je skliceval sedaj tudi koroški deželni zbor, ko je zahteval od dunajske vlade intervencijo. Kakor poročajo, je zvezni kancler deželnemu glavarju in njegovemu namestniku zagotovil, da bo stvar temeljito in dobrohotno proučil.

Vsa poveljna leta je bila Slovenska kmečka zveza skoro edina, ki je z opozorili in intervencijami zahtevala energične korake v prid ziljskim dvolastnikom. Zato lahko samo pozdravljamo, da je končno spregovoril tudi koroški deželni zbor in da sta njegovo zahtevo podkrepila še najvišja predstavnik Koroške. Zeleti bi bilo, da bi tudi dunajska vlada odločno zahtevala, da današnja Italija, ki se rada naziva za krščansko in demokratično, vsaj po osmih letih popravi nasilje italijanskega fašizma.

In November 1953.

Mitteilung u. Bitte

Ange-sichts der Tatsache, dass in Südkärnten die Aktivität der vom Ausland her geförderten und von der ÖF geführten slovenischen Irredenten sowohl auf kulturellem als auch auf wirtschaftlichem Gebiete zunimmt, hat ein Kreis entschlossener Heimat-treuer den Beschluss gefasst, eine sich über ganz Kärnten erstreckende überparteiliche Abwehr- und Grenzschutzorganisation ins Leben zu rufen. Damit soll eine gefährliche Lücke im Leben der heimat-treuen Bevölkerung geschlossen werden. Die Vorarbeiten für diese Organisation sind seit Wochen im Gange, dass ein solches Unterfangen auch finanzieller Mittel bedarf, ist selbstverständlich. Deshalb erlauben sich die vorläufig Beauftragten der im Entstehen begriffenen Organisation die höfliche und herzliche Bitte zu stellen, für deren Arbeitsfond eine Spende zur Verfügung stellen zu wollen, deren Höhe der der Sache wohlgesinnte Spender selbst bestimmen möchte. Ein Belegschein der Reichs-ein-Kasse Volksmarkt, Konto Nr. 533, liegt diesem Schreiben beifolgend er-wünscht ist, sind auf dieses Konto auch Direkt-einzahlungen möglich. Wir danken herzlich im Voraus und zeichnen mit Kärntnergruss

Josef Glanschnig St. Stefan bei Velikermarkt	
Valentin Maierhofer Lindenhof bei Velikermarkt	Willi Kaufmann St. Rupprecht bei Villach
Franz Kraiger Feldstr. 1.R.	Karl Fritz Finkensteint

Volkssturms, ki je še ob Hitlerjevi smrti reševal tretji raj, in v polletju je že vodil spet komisije za »popravo škode« izselje-

Izbor odlomkov iz knjige VLADIMIR DEDIJER: JOSIP BROZ TITO

18. nadaljevanje

EN DAN S TITOM

Eno izmed sredstev, s katerimi je Stalin nameraval povzročiti razkol v Komunistični partiji Jugoslavije, je bil poskus vzbuditi sum, da so nekateri izmed članov stalinovci, in ustvariti stanje, v katerem bi nihče nikomur ne zaupal in bi ljudje drug drugega sumničili, da bi moralo priti do prave histerije sporov, aretacij in likvidacij. To je bila taktika, na kateri je slonelo njegovo prvo pismo. Najprej je skušal povzročiti razdor med Titom in Kardeljem, ko je objavil razgovor, ki naj bi ga imel Kardelj s sovjetskim poslanikom v Beogradu glede na Titov govor v maju leta 1945, in nato skušal privedi do razdora med Djilasom in drugimi. Naslednji primer naj pokaže nekatere izmed kominformovskih metod. Črnogorski poslanec Veljko Mičunović je zelo ostro napadel ZSSR v govoru, ki ga je imel leta 1948 na kongresu Komunistične partije Jugoslavije, ki je bil mogoče najmočnejši govor na tem zborovanju. Čez nekaj dni je v kominformovskem glasilu izšel članek, podpisan V. Mičunović. Sovjeti so hoteli, da bi Tito in drugi mislili, da je Mičunović tako govoril samo zato, da bi prikril svoja resnična čustva.

Bilo je na stotine podobnih primerov splet in krivih obdolžitev, toda ta taktika se je izkazala kot popolnoma nekoristna. Stalin je v tem primeru vnovič pokazal, da ne pozna Komunistične partije Jugoslavije, da ne pozna pogojev, v katerih se je razvila, in kakšne izkušnje ima za seboj. Ni poznal osnov, na katerih je Tito zgradil Partijo, zlasti po letu 1937, in odnosov, ki jih je ustvaril med njenimi ljudmi in ki so storili, da so ljudje drug drugemu verjeli in zaupali. Med predvojno diktaturo si mogel mirno ostati v svojem stanovanju, medtem ko so ti v ječi mučili tovariša, da bi izdal svoje prijatelje. Prijateljstvo je zraslo na zavesti, da se tovariši ne bodo zlomili z mučenjem. Vojna je bila celo še trša šola. Nikjer nisi mogel spoznati človeka tako do dna kakor v vojnih dneh. Z vsakim trenutkom je bilo treba pokazati pogum; ob vsaki priložnosti te je utegnil poklicati na pomoč prijatelj in je po tvojemu odzivu precenil vrednost vajinega prijateljstva. Med partizansko vojno v Jugoslaviji je vladala zelo huda lakota in to je stvar, po kateri moreš presoditi človekov značaj; ali je pohlepen, ali se ozira na druge, ali je voljan deliti poslednji grizljaj hrane. Pred vojno, med vojno in po vojni je Tito neutrudno razvijal dalje ta duh tovarištva med ljudmi, ta duh enakopravnosti, pravico slehernega človeka do možnosti, da popravi storjeno napako, ne pa da za najmanjšo napako odgovarja s svojim življenjem, kakor se dogaja to v Sovjetski zvezi.

In ali se Tito utegne danes kot predsednik države, ki jo ogrožajo sovražniki tako kakor Jugoslavijo in ki ima toliko notranjih in zunanjih problemov, še zmerom brigati za te probleme, ali mu to dopuščajo državni posli?

Tito še zmerom živi v Romunski ulici 15 v srednje veliki hiši, kakršno bi mogel imeti premožen zdravnik v Detroitu. Pred dvema letoma so prizidali hiši novo krilo, v katerem so namestili Titovo novo pisarno. Drugače je hiša ostala nespremenjena. Tudi prostor okrog hiše so malo razširili in zasadili nova drevesa.

Kadar pridejo iz inozemstva velike uradne delegacije, jih Tito sprejme v nekdanji palači regenta princa Pavla Karadjordjevića, ki so ga izgnali iz Jugoslavije 27. marca 1941, ker je sodeloval z osnimi silami. Tuji časniki so kdaj pa kdaj pisali, da stanuje Tito v tej palači. To ni res. Ko je lord Mountbatten, vrhovni poveljnik angleškega sredozemskega brodovja, poleti 1952 obiskal Tita, je bila med drugim omenjena tudi ta palača. Lord Mountbatten se je zanimal za palačo in nato pričel govoriti o svojih sorodnikih in znancih, kar je pričalo, da zelo dobro pozna princa Pavla. Tito je nato povedal lordu Mountbattenu, zakaj ne želi živeti v palači princa Pavla. Med drugimi razlogi je omenil tudi tole: Tito je prvo leto po vojni v tej palači priredil na Silvestrovo velik sprejem, na novega leta dan pa prejel naslednje pismo: »Srečno novo leto v hiši, ki je last drugega.« »Zlasti po takšnem pozdravu,« je Tito povedal Mountbattenu, »nisem želel živeti v tej palači.«

Tito poleti zelo zgodaj vstaja. Zbudi se ob pol šestih zjutraj, pozimi pa ob sedmih. Vsako jutro kakšne pol ure telovadi. To je navada iz mladosti. Tito se sam brije. Vse to traja kakšno uro. Nato se sprehodi v parku ne glede na to, kakšno je vreme, in ali sneži, dežuje ali sije sonce. Sprehaja se sam, navadno po istih stazah. Zajtrkuje približno ob osmih. Tito ne polaga velike važnosti na hrano. Njegov kuhar je Dalmatincec, ki je bil med vojno partizan in dela zanj že od leta 1943. Tito ima za zajtrk kavo, kruh, surovo maslo in včasih omleto. Pri

drugih obrokih mu je najljubša običajna srednjeevropska kuhinja, le kdaj pa kdaj si privoščijo obed z zagorsko hrano, ki jo je njegova mati znala izvrstno pripraviti: kurjo juho s kislo smetano in sirove štruklje. Pri jedi Tito le malo pije, mogoče kozarec piva poleti ali kozarec jugoslovanskega vina. Gostje lahko dobe sli-vovko, vermut ali likerje. V vročini se mu kdaj pa kdaj prileže »špricer« — vino s sodavico — ali pa voda z vinom (bevanda).

Tito hitro pozajtrkuje in je v svoji pisarni kmalu po osmi uri. Spotoma obišče svoje ptice, izmed katerih so večina kanarčki, jih krmi, pogleda, ali imajo dovolj vode, nato pa sede za pisalno mizo in prouči jutranje časnike. Bere jih zelo skrbno, zlasti članke in novice o Jugoslaviji. Posebno ga zanimajo pisma uredništvu, ki velikokrat pokažejo, kako ljudje mislijo. Tako je na priliko osnutek za ustavo, ki je bil objavljen spomladi 1952, imel med drugim v načrtu tudi spremembo jugoslovanskega volilnega sistema. Glede na osnutek naj bi se volitve vršile z indirektnim glasovanjem, se pravi, da bi predstavnike v republiško skupščino volile okrajne skupščine. Jugoslovanski časniki so dobili mnogo pisem od ljudi, ki so bili proti indirektnemu sistemu glasovanja. Tito je opazil to in predlagal, naj zakonodajni odbor vnovič načne diskusijo glede na sistem glasovanja. Po dolgem razpravljanju je bilo naposled odločeno, da se v osnutku za ustavo sprejme sistem, po katerem volijo predstavnike direktno.

Tito pregleda tudi vsa poročila časniške agencije Tanjug, ki objavlja novice po vseh vodilnih svetovnih agencijah, po ameriški, angleški, francoski, nemški in ruski. Tukaj velja omeniti, da njegov tajnik ne podčrta važnejših novic ali jih sploh ne zabeleži, temveč da Tito sam pregleda poročila. Titu redno prinašajo tudi te-le časnike in publikacije: Londonski Times, Economist, New Statesman and Nation, A. Bevanovo Tribune, evropske izdaje New York Times in newyorško Herald Tribune, Foreign Affairs, Neue Züricher Zeitung in moskovsko Pravdo. Tito bere zelo naglo in nemudoma izlušči najvažnejša dejstva. Tito kadi, medtem ko bere časnike. Bil je strasten kadilec, toda zdaj pokadi samo kakšnih dvajset cigaret na dan. Zmerom uporablja majhne cigaretnice ustnike in jih ima več. Tito nosi med branjem naočnike. Pred mnogimi leti je imel težave z očmi, ko mu je oster drobci priletel v oko, kar je povzročilo vnetje obeh oči. Morali so ga operirati in zdravnik mu je ukazal, da mora nekaj časa nositi očala. Zdaj je daljnoviden in nosi ustrezajoče naočnike.

Po pregledu časnikov se Tito loti svoje pošte. Tito kajpada dobiva mnogo pisem iz Jugoslavije in hkrati iz tujine. Titov tajnik, neki črnogorski odvetnik, ki je bil med vojno partizan in je danes podpolkovnik, odpre vso pošto. Vsako jutro napravi s svojimi pomočniki seznam vseh pisem s kratkim izvlečkom njihove vsebine. Te izvlečke natipkajo na majhne liste, ki jih pripno na prvotna pisma. Tito pregleda vsako pismo in zaznamuje z modrim svinčnikom v enem kotu, kaj je treba zastran tega ukreniti. To je zamudno delo in včasih traja dobro uro. Kakšna so ta pisma in kakšne prošnje navadno vsebujejo? Večina izmed njih so pritožbe zoper razne ukrepe oblasti. Vsa pri-

TITO NA BRIONIH Z MIROSLAVOM IN BELO KRLEŽA

dejo v roke posebnemu Titovemu tajniku, ki preveri, ali so pritožbe upravičene ali ne, in ki zahteva od državnih uradov ali drugih institucij dodatne podatke; nato prejme Tito poročilo o dejanskem stanju in o tem, ali je prošnja upravičena ali ne. V večini primerov, mogoče devetdesetkrat od sto, Tito ugodno reši prošnjo. Te prošnje so vsakovrstne. V Jugoslaviji je na primer navada, da družine, ki se jim rodi deveti otrok, zaprosijo Tita za botra. Tudi družine partizanov, ki so izgubili življenje v borbi, se pritožujejo, da še ni urejeno vprašanje njihovih pokojnin. Številna pisma se pritožujejo

PRESEDNIK FEDERATIVNE LJUDSKE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE
JOSIP BROZ-TITO V SVOJI MARŠALSKI UNIFORMI

zaradi prisilnih izselitev. Kadar se morajo ljudje izseliti iz stanovanj, navadno pišejo Titu. Zanimivo je omeniti, da je pred svojo operacijo zaradi bolezni na žolčnem mehuru Tito dobil številna pisma, zlasti s kmetov, v katerih so mu stare ženske priporočale raznovrstna ljudska zdravila za takšne primere. Posebno skupino pisem sestavljajo pisma delavcev, ki opisujejo svoje iznajdbe. Ta pisma prouče posebno skrbno. V nekaterih primerih so iznajdbe koristne. Sem ter tja gre pa za prazne upe. Tako je na priliko kmet, ki je med vojno leta 1944 po nekem nemškem napadu vodil Vrhovni štab in Tita skozi gozd nad Drvarjem, pisal leta 1951 Titu, da je odkril perpetuum mobile. Tito mu je pri prici pisal dolgo pismo, v katerem mu je povedal, da je perpetuum mobile nemogoč in naj kmet uporabi svoje sile za odkrivanje koristnejših reči.

Tito prejema tudi številna pisma iz tujine. Večino teh pisem mu pošiljajo zbiratelji avto-gramov. Mnogi ljudje prosijo v pismih tudi za material glede konflikta s Sovjetsko zvezo. Ko so bili odlomki Titove življenjske zgodbe priobčeni v Lifu, je Tito prejel veliko število pisem iz Združenih držav. Neki Američan jugoslovanskega rodu mu je poslal sliko svoje hiše in pismo, v katerem je pisalo: »Tito, ako zabredete kdaj v stisko, pridite k meni! Dam vam sobo v svoji hiši.«

Po pregledu časnikov in pošte se Tito loti proučevanja državnih problemov. Najprej pregleda depеше predstavnikov v inozemstvu in prouči nato različne osnutke zakonov, ki se pripravljajo. Dopoldne ima navadno tudi razgovore s člani svojega kabineta in razpravlja z njimi o nekaterih zadevah prvenstvene važnosti, ki jih obdelujejo. Nato sprejme obiske delegacij ali posameznikov iz Jugoslavije ter se tako v enem letu sestane z več tisoč Jugoslavlani. Te delegacije navadno predstavljajo različne tovarne, kmetijske zadruge in množične organizacije. Ako se v Beogradu sestane kongres, udeleženci navadno prosijo za razgovor s Titom. Pri teh sestankih, ki trajajo pol ure do eno uro, se suče pogovor okrog problemov tovarne, ustanove ali organizacije. Tito vprašuje o delovnih pogojih in ljudje ga vprašujejo o zunanji politiki. Posebna vrsta obiskovalcev so Titovi stari prijatelji in sorodniki. Po navadi pridejo enkrat na leto obiskat Tita njegovi sošolci in prijatelji iz vasi v okolici Bjelovara, kjer je Tito živel po prvi svetovni vojni, in iz tovarn v Zagrebu, ostanejo kakšen dan pri njem, so obdarovani in se nato poslovo.

S prijatelji

DEDIJER V ODLOMKU „ENO JUTRO NA BRIONIH“ PRIPOVEDUJE O TITU, KO STA BILA S KOČO POPOVIČEM PRI NJEM NA POČITKU NA BRIONIH

Malce smo se pošalili glede na Popovičovo družbeno poreklo in se spomnili časa, ko se mu je precej okajeni sovjetski general Kornjev posmehoval kot „Konstantinu Popoviču, generalu, milijonarju, pesniku“. Koča Popović je izgovoril te besede po rusko. Spomnil se je na „bruderšaft“, ki jo je pil leta 1946 s Stalinom in Molotovom. Vzdignil se je s peska in pričel z živahnimi gibi opisovati prizor, posnemajoč Stalinove besede „Serb, pridji suda“ in nato isti postopek z Molotovom in neprijetni občutek, ki ga je prevzel, ko so ga poljubile Molotovove mesnate ustnice.

„Stalinovo vabilo ‚Serb, pridji suda‘ ni bilo docela iskreno; v njem je bil nadih šovinizma,“ je rekel Koča Popović.

Pogovor se je vrnil k družini Koče Popovića. Tito se je spomnil nekega Kočevega bratrance, slikarja z imenom Žika Vlajnić, pri katerem je Tito ilegalno stanoval, ko je prišel v Beograd tik pred vojno.

„Dobro se spominjam Vlajnića in njegove žene Adeline. Kako dobro sta se ujemala! Klical jo je Packa, Packa. In nikdar po vojni nista prišla k meni, da bi me česa prosila; pred vojno pa bi nam bila dala svoj poslednji dinar. Po vojni sem ju videl prvič petindvajsetega maja. Prišla sta mi čestitati k rojstnemu dnevu. Pogovarjali smo se in zdelo se je, da sta prav tako srečna drug z drugim kakor nekoč. To je prijetno videti.“ (Dalje)

I.

Mladi drvar Peter Narovnik je delal v gozdu in podiral drevje. Bil je nezakonski sin deklet France Narovnik, pa je bil že od svojega osmega leta brez matere. V svojih mladih letih je služil za pastirja, pozneje pa, ko je odrasel in postal močnejši, za hlapca. Pred šestimi leti je služil pri Rogozniku in tam je služila za malo deklo brhka, dvajsetletna Lona, sirota kakor on. Zadnjo jesen, ko sta služila tam, sta se vzela in ljudje so se zelo čudili, kaj da je občina dovolila zakon! »Kaj boš«, so se jezili kmetje. »Kup beračev imamo več na svojih ramah. Kaj to, da sta oba pridna, ko pa nimata nič.« Takoj po poroki je šel Peter h kmetu Matevžu, oderuhu in skopu prve vrste, in ga prosil, da bi mu dal toliko sveta, da bi si na njem postavil bajto, ki bi bila njegova lastnina do njegove smrti, potem pa pripade Matevžu nazaj. Rad je dal kmet zahtevano, vesel se je dobre kupčije. Preden je minilo pol leta, je že stala zgotovljena majhna, iz surovih hlodov zbita hiša konec Matevževega pašnika. Tako sta si postavila Lona in Peter svoj dom. On je dobil delo v gozdovih grofa T..., ona je pa poletila delala kmetom na polju, pozimi pa predla. In tako se je živelo, borno in skromno sicer, po kajzevski navadi, pa srečno in veselo, kakor ne v vsaki bogati kmetški hiši.

To je bilo šesto leto po poroki, ali pa sedmo zimo. Peter je hodil drvarit z nekaj drugimi sotrpini gori v Mecesnovce.

Vsako nedeljo popoldne so odrinili s polnimi cekarji živeža v planino in se vrnili šele v soboto zvečer nazaj v dolino.

Sredi tedna je bilo. Snežena odeja je pokrivala goro in dolino. Večer se je delal in po vrhu se je jel sneg trditi. Peter in štirje drvarji so kidali v planini riže. Na vrhu riž je bil nakopičen velik kup zmrtvih bukovih in macesnovih hlodov. Peter in še trije drugi drvarji so stali ob kupu z lopatami in krampi v rokah. V svoji neprevidnosti je Peter zlezal na kup. Pa na zmrtvem in ledenem lesu mu spodrsne in on, da bi se obdržal na kupu, vtakne lopato v špranjo med dva hloda in si tako truši nekaj hlodov nase. Bolesten krik so zagnali vsi trije drvarji, tako da je ves prestrašen prihitel sem od bajte še četrti drvar. Ubogi Peter ni utegnil niti zaklicati na pomoč, že so se skotalili hlodi čez njega in zdrčali daleč po rižah v globel. Peter pa je obležal z razbito glavo in zmečkanim truplom ob kupu.

Obstopili so delavci mrtvo truplo in tarnali in vpili na pomoč.

V glinastem piskrcu so prinesli blagoslovljene vode iz koče in poškropili mrliča.

Položili so na tla velik koc in zavili mrtvega tovariša vanj. Potem so vse skupaj

položili na plastu stelje. Bajnant in še dva druga drvarja so prijeli za veje in potegnili. Anže je hodil zadaj in nosil klobuke vseh štirih. Privlekli so do roba, od koder pelje globoka drča v dolino. Tam so vrgli čez Petrovo truplo vrh in tako pritrdili k stelji. Vsi štirje so se usedli na plastu k mrtvem sobratu in Bajnant je izpodmaknil noge iz snega. Po bliskovito je švignila plast po drči in, preden so prišli vozači prav k sapi, so že bili v temnem smrekovem gozdu. Nevajen človek bi se desetkrat pobil pri taki vožnji, a naši planinski ljudje so navajeni.

Ostali so pod zelenimi vejami košatih, starih dreves.

PREŽIHOV VORANC:

V ZIMI

Prišli so iz gozda do Matevževega pašnika. Dolge sence so se vlekale čez belo odeto pašnik. Na enem koncu pašnika se je videla bajta, dom Petrov.

Za gozdom je čepela in mesec jo je obseval z vso svojo svetlobo. V nji in okrog nje je bilo vse svečano mirno, mrzla noč je dihal in utripala v medlih mesečnih žarkih. Ob tem pogledu se je zdrsnil rustasti Bajnant. Pomislil je, kako se bo na mah vse perdrugučilo v koči in okrog nje, ko bodo sedaj tihi prebivalci koče zagledali ubitega. Naenkrat je začutil na ramah veliko težo. Bliže bajti so prihajali, teže je nosil Bajnant, drugi menda pa ravno tako, ker vsi so molčali in sopihali. Pedeset korakov pred bajto je stala smreka in pod njo je bilo kopno. Položili so nosilo na tla in potem so obstali. Vedeli so, kakšna naloga jih čaka, toda bali so se je vsi. Pa tudi zdaj se je ojunčil prvi Bajnant.

»Kdo bo poklical Petrove?« je vprašal četvorico.

Branili so se vsi in sam je moral stopiti do vrat in potrkat s pestjo po vratih.

»Kdo je?« se je odzval v sobi zaspan glas Petrove žene.

»Mi s planine smo, vseh pet.«

V veži so se začeli mehki koraki in kmalu potem so se odprla vrata; postava Petrove Lone se je prikazala na pragu.

»Kaj pa, da ste že nocoj tukaj, ali se ni zgodilo kaj?« V njenih besedah je bil skrit strah, to je čutil Bajnant. In nerodno je rekel: »Petra smo prinesli.«

In zajokala je Lona na glas.

II.

V sobi je dišalo po utrlih svečah, po raznih kadilih, vladal je pa mrliški duh.

Sredi izbe so stale pare, dva venca iz zelene hojvine sta bila položena ob vznožju. Nad vzglavjem je viselo polno svetlih podob. S polodprtimi očmi so gledali svetniki in svetnice na mrtvaški oder. Za zeleno pečjo so sedeli drvarji in molče pogledavali drug drugega. Na klopi ob steni pa je čepela Lona in držala na rokah dojenčka. Pri vratih je stal kmet Matevž in gledal ravnodušno sedaj v pare, sedaj v tla.

Zdaj se obrne proti Loni in s hinavsko ponižnim glasom jame govoriti:

»Kaj vam bom dopovedoval, saj sami veste, kako sva imela s Petrom narejeno; do njegove smrti, potem pripade meni.«

Vsi molčijo, le Lona vzdihne.

Matevž je skrivoma švignil z očmi po vdovi in z lokavim nasmehom na suhih ustnicah nadaljeval:

»Tako torej, zdaj je bajta moja in jaz lahko vzamem druge v bajto.«
 »Kam pa bom jaz z otroki,« vzdihne Lona. Toda Matevž je bil skopuh in njegovo srce je bilo že davno navajeno in gluho za enake vzdihne.
 »Saj ne gonim ravno zdaj, bomo pa na mesece naredili, če bom videl, da bo kaj poštenja.«
 Šel je iz hiše in postal nekoliko pred pragom ter ogledoval stene in streho. Lona je stopila za njim v vežo in ga mislila vprašati nekaj.
 »Moja Lonka, lahko ostaneš v bajti, dokler hočeš, samo pametna moraš biti,« je rekel brez ovinkov: »moja moraš biti

nekoliko. Že od nekdaj si mi vseč. Kar poljubi me, pa plačaj z enim samim poljubom stanarino do Jurjevega.«

»Proč od mene!« krikne Lona in odskoči. »Doma imate ženo, pri meni pa leži mož na parih in vas ni strah govoriti take reči!«

Zbežala je nazaj v hišo, pokleknila ob odru in obupen jok se ji je izvil iz prsi. Strah jo je bilo prihodnosti...

III.

Zgodnje jutro je bilo, ko je stala pred velikim poslopjem grofa T. petorica lju-

di: Bajnant in njegovi tovariši in pa Lona. Tisti dan so namreč izplačevali grofovi uradniki, kar so imeli delavci tam zaslužen. Lona je imela dobiti še nekaj denarja po Petru, pa še zaradi nečesa drugega je šla danes sama po denar. Bajnant in vsi drugi so ji po vrsti prigovarjali, naj gre z njimi.

ANTON FUNTEK:

V snegu

Zašel. Brezkončen sneg
 pokriva dol in breg.
 Le tu in tam grmičje
 izpod snega kipi.
 Popotniku v obličje
 ledeni piš vrši.

Kam siliš, potnik, v noč?
 Nikjer med snegom koč.
 Udira se stopinja,
 sneg seza do kolen,
 život ti ves prešinja
 in stresa dih leden.

Neznani mu ves ta kraj,
 drugačen nego kdaj.
 Kako je v tujem sveti
 po kraju tem kopnel!
 Nocoj še htel je zreti
 svoj dom... Zdaj je zašel.

Prešlo je dokaj let,
 kar je odšel med svet.
 Doma je pustil ženo
 in deco, ko zaman
 tu delal je pošteno
 in trpel noč in dan.

Zdaj vrača se domov,
 pod rodne koče krov.
 Bogastvo nosi v pasu,
 zdaj konec bo skrbem
 in konec zlemu času...
 Naprej po snegu tem!

Močnejše mete sneg,
 hitreje stopa v breg.
 Sneg čez kolena seza —
 naprej samo, domov!
 Globoko se ugreza —
 domov, pod rodni krov!

Povsod brezglasna noč.
 Obstane, mrklo zroč.
 Kam zdaj? Kje steza prava?
 Miglja mu pred očmi.
 Težka mu noga, glava,
 znoj čelo mu rosi.

»Pojdi z nami in povej gospodu, kako je, morda se te usmili. Morebiti je še grofica doma, tedaj bo še boljše. Kdor prosi, ta nosi.«

In Lona je šla. Velika grajska vrata so se odprla. Šli so po vrsti v urad. Lona je šla najzadnja. Začudil se je debeli gospod blagajnik in pisar je prenehal s pisanjem.

»Aha, vi ste Petrova, no, Peter ima še nekaj tukaj.« Našel ji je na mizo desetak in še pet kron in se obrnil v stran. Pobralla je denar in obstala na mestu. Blagajniku se je menda zdelo, kaj še hoče, pa se je obregnil:

»Ste že pobrali, ne, kaj še čakate?«

Ona se je opogumila: »Prosim vas, gospod! Jaz bom kar povedala: Moj mož je storil smrt za grofa, ko je delal za njega. Pustil je mene in otroke v bedi sredi zime. Prosim vas, dajte mi kaj malega podpore.«

Gospod blagajnik se je začudil tem oddločnim in resnim besedam in pisar nič manj.

»Vi, žena,« govoril ji je z uradniškim obrazom. »Vi ste meni povedali kar naravnost, bom pa jaz tudi. Vaš mož se je ubil v svoji neprevidnosti, grof nima nič zraven. Kar je zaslužil, to mu je grof dal, to sem vam izplačal. Sploh vam jaz ne smem dati krone več, kakor vam gre. Grof hoče imeti vse v računu in če je krona vržena kam po nepotrebnem, tedaj vsem Bog na strani stoji. Pojdite.«

In trdo se je usedel na sedež. Lona ni obupala. Zmislila se je na grofico. Upala si je vprašati gospoda po grofici. Debeluh se je razjezil in odskočil s stola.

»Kaj strašiš še dalje tukaj, sitnarica babja, grofica bo nate čakala in ustregala kmetškemu smetju. Pojdi že enkrat, baba.«

Odpravila je pri grofih. Sicer je dobro vedela, da bi jo grof ali grofica na tak način ne odpravila, pa kaj si hoče, ko ne more do njih. Neveden človek je revež pri gospodi. Pred vrati so jo čakali drvarji. »Ali ti je veliko dal gospod,« vprašal je eden, ki še ni tako poznal gospoda.

»Nič ni dal,« tožila je Lona, »še razjezil se je nad menoj.«

»Vrag je vrag, gospoda pa gospoda,« dejal je Bajnant in odšli so z dvorišča.

„Za hip, za hip samo
 počil bi rad tako!“
 Drevo kipi iz snega —
 prostorček ko nalašč!
 Tako! Že podenj lega,
 zaviti do vrha v plašč.

„Oj, to de dobro, to,
 počivati tako!“
 Prelepe mehke sanje
 objemljejo duha.
 Ves se zataplja vanje...
 Doma je spet, domal!

Črez dolgo dolgo let
 objemlje ženo spet
 in ta presrečna deca,
 kako zre vanj zvesto!
 On sam od sreče jeca,
 rosno mu je oko.

Ob peči že sedi
 in kaj vse govori!
 Kar pravil bi pravljice,
 brezglasni vanj strme.
 Živo se rdi jim lice
 Kako to dobro del!

Toplota mehka ta,
 in pa doma, domal!
 Blaginja ga prešinja,
 ko tja po sobi zre:
 dni prejšnjih ga spominja,
 kar vidi tukaj, vse.

Kako v stanici tej
 bo živel rad odslej!
 Zabvaljen Bog, da z blago
 roko ga je privel
 nazaj v to kočjo drago...
 Zašel? Ne, ni zašel!

Gosteje mete sneg,
 pokriva dol in breg.
 On spi in spi in sanja
 otrpel, mrtev, trd. —
 Kdo tu? Molče se klanja
 nad njega truplom — Smrt.

KOLEDAR

Sobota, 19. december: Urban V.
Nedelja, 20. december: Evgenij in Makarij
Ponedeljek, 21. december: Tomaž ap.
Torek, 22. december: Demetrij
Sreda, 23. december: Viktorija
Četrtek, 24. december: Adam in Eva
Petek, 25. december: Božič; Roj. Gospodovo
Sobota, 26. december: Stefan, mučenec
Nedelja, 27. december: Janez Evangelist
Ponedeljek, 28. december: Nedolžni otroci
Torek, 29. december: Tomaž, škof
Sreda, 30. december: Evgenij

SPOMINSKI DNEVI

19. 12. 1828 Rojen v Lešah jezikoslovec in narodni učitelj Anton Janežič — 1862 Rojena slovenska slikarica Ivana Kobilica.
20. 12. 1920 Uredništvo in tiskarna „Edinost“ v Trstu že drugi razdejana.
21. 12. 1382 Habsburžani so dobili Kranjsko v fevd — 1873 Rojen skladatelj Josip Ipavec — 1934 V Sloveniji ustanovljen IX. korpus NOV in POJ.
22. 12. Dan jugoslovanske armade — 1779 Umrl slovenski prekmurski protestanski pisatelj Stefan Küzmič — 1946 V New Yorku svečano otvorjen Jugoslovanski narodni dom.
23. 12. 1875 Rojen na Vinici pri Sodražici literarni zgodovinar, pisatelj in urednik dr. Ivan Prijatelj.
24. 12. 1848 Rojen skladatelj Benjamin Ipavec.
25. 12. 1840 Rojen ruski skladatelj Peter Iljič Čajkovski — 1877 Rojen skladatelj Emil Adamič — 1943 Začetek VI. ofenzive proti NOV v vzhodni Bosni.
27. 12. 1861. Umrl jezikoslovec France Metelko — 1918 Napad italijanskih šovinistov na slovensko tiskarno „Edinost“ v Trstu.
28. 12. 1890 Umrl v Beogradu srbski pisatelj Laza Lazarevič.
29. 12. 1600 Divjanje cerkvenih in posvetnih oblasti proti protestantom na Kranjskem. V Ljubljani so zažgali osem vozov slovenskih knjig.
30. 12. 1920 Objavljena „Obznana“, ki je razpustila KPJ.

Po naši zemlji

Beseda o prosvetnem delu v Šmihelu nad Pliberkom

Širiti prosveto na vasi, posredovati izobrazbo vsem našim ljudem je bil cilj, ki je prikladal k življenju naše prosvetne organizacije. Prosveta je ona neprecenljiva dobrina, ki se s širjenjem in razdeljevanjem med mnoge ne manjša, temveč raste in se množi. Prosveta osvoboduje in ustvarja močne neodvisne značaje in odpira samostojne poglede na življenje in dogajanja v svetu. Z rastočo prosveto na vasi mineva čas, ko je naše tako imenovano »preprosto ljudstvo« živelo v duševni revščini, ko je za našo množico mislil le »gospod«, gospod v fraku in talarju. Po prosveti se ljudstvo umsko razvija in vedno manj je razlike, ki je ločila na eni strani redke izobražence, na drugi pa maso v duševni temi tavajočo. Zaradi delovanja prosvetnih društev se naše ljudstvo na vasi polagoma vzpenja iz te razlike. V tem je velika naloga prosvetne organizacije, da posreduje na široki podlagi izobrazbo vsem in vsakomur, ko jo hoče sprejemati.

Razveseljuje je, da že lahko ugotavljamo na vasi uspehe prosvetnega dela. Mnogo jih je, s katerimi se moremo pogovarjati ne samo o gospodarskih vprašanjih in gospodarskem napredku, kar je nujno za ohranitev neodvisnih eksistenc in s tem tudi miselne neodvisnosti, temveč še o mnogočem drugem. Pozna naše ljudstvo na vasi bogastvo poezije prvaka slovenskega pesništva Prešerna, mnogo jih je, ki poznajo mojstra slovenske besede

Župančiča, so, ki razumejo pot Hlapca Jerneja in uživajo pripovedno umetnost glasnika nove dobe Cankarja in korakajo po poti borbe za lepše življenje, ki jo je nakazal Prežihov Voranc ter črpajo iz zakladnice nešteti drugih umetnikov, vodnikov in prorokov novega pravičnejšega sožitja na svetu. Prav tako po prosveti ljudstvo politično dozoreva. Utrjuje se narodna zavest in zavest pripadnosti vsemu slovenskemu narodu. Poleg tega zna ljudstvo pravilno ceniti stremjenja v svetu od kominforme in porajajočega se neofašizma ter druge izrastle raznih političnih gibanj do ostankov ozke klerikalne politike na Koroškem. In kar je najvažnejše, živo spremlja vzpon naprednih demokratičnih sil v svetu, h kateremu delček doprinasamo tudi koroški Slovenci.

Preko vseh težav je tudi naše Slovensko prosvetno društvo »Peca« v Šmihelu izpolnjevalo svojo zadano si nalogo. Na občnem zboru eno izmed preteklih tedaj je bilo iz poročil razvidno, da je bilo šmihelsko društvo po prvi svetovni vojni v živahnem razmahu. To pa v nemali meri zaradi tega, ker je bil takrat v Šmihelu razgledan in širokogruden župnik Vintar ter so znali tudi nekateri kaplani dojeti pravo utripanje ljudske duše. Tudi po drugi vojni, ko se še niso zacelile rane in izpolnile vrzeli, ki jih je vojna prizadejala, je postalo prosvetno življenje nad vse živahno. Marsikatera težja igra, ka-

kor »Naši kri«, »Kralj na Betajnovi« in druge so šle preko našega odra in ljudstvo jih je bilo veselo.

Toda živahno, široko in življenjsko ljudsko prosvetno delo pa ni šlo v račun ozkosrčni klerikalni politiki iz župnišča in pričeli so z različnimi ovirami, z izkoriščanjem verskega čustvovanja in raznimi napadi tudi s prižnice. Prav to nedeljo, ko je bil napovedan naš občni zbor, se je kaplan Nemec zaletel v naše prosvetno delo in trdil, da se pod satanovo fronto skrivajo razna prosvetna društva in gospodarske organizacije. Pozneje je trdil, da je zaradi tega tako pridigal, ker je videl v cerkvi nekatere prosvetaše in grozil, da bo drugič še več povedal. Toda taki pojavi društvenega delovanja niso

Slovenska prosvetna zveza naznanja:

Slovensko prosvetno društvo »Gorjanci« v Kotmari vesi bo priredilo v nedeljo, dne 20. decembra 1953, ob 14. uri popoldne in 19. uri zvečer pri Plajarju igrokaza »DRVAR IVAN« in »PA-STIRCI«.

*

Na Štefanovo, dne 26. decembra 1953, ob 14.30 uri bo Slovensko prosvetno društvo »Gorjanci« gostovalo z igro:

»SVOJEGLAVČEK«

v Št. Janžu v Rožu pri Tišlarju.

Pridite na obe prireditvi v obilnem številu!

zatrli, zadnji občni zbor je začrtal nove poti, marsikomu se odpirajo oči v spoznanju, kam vodi tako ozkosrčna razdiralna klerikalna politika.

Vrhovno prosvetno organizacijo Slovensko prosvetno zvezo je na občnem zboru zastopal predsednik dr. Franci Zwitter, ki ga je predsednik iskreno pozdravil. Predsednik Zveze je na občnem zboru spregovoril in med drugim posebno naglasil potrebo enotnosti, ki pa je mogoča le na napredni podlagi, ki je široka dovolj in omogoča sodelovanje vsem, ki se hočejo v naše narodno prosvetno življenje vključiti, ki pa absolutno odklanja sleherni tuje vmešavanje, posebno tudi politične direktive Slovincem nenaklonjenega celovškega ordinariata. Odklanjamo vsako škodljivo politično strankarsko ožino, ki je tudi v Šmihelu tako brezobzirna, da na primer domači pevci, ki pripadajo cerkvenemu zboru, zaradi župnikove nestrpnosti ne smejo nastopiti z našo pesmijo, ki je last vsega ljudstva, na prireditvah prosvetnega društva. Nasprotno pa je ravno prosvetno društvo kljub vsemu širokogrudno odstopilo na primer svoj oder za prireditve tako imenovane »farne mladine«. Nič nimamo proti farni mladini, če bi bila res farna, toda vse kaže, da jo izrabljajo le za svoje nazadnjaške politične namene.

Po predsednikovem govoru se je razvila o mnogih perečih vprašanjih živahna razprava. Izkušen prosvetaš iz Blata je povedal, da so že nekaj nekateri kaplani, ki so si lastili monopol slovenske prosvete, skušali ločiti Slovence in so obsojali in izključevali vse, ki niso bili v Marijini družbi ali tretjem redu. Tako so v svoji strankarski politiki zožili krog slovenske mladine in marsikateri slovenski mladinec in mladinka je zaradi te ožine šla v druge smeri, ker se ni mogla izživljati v izrazito klerikalni organizaciji.

Po volitvi odbora je občni zbor sprejel vrsto sklepov, ki izražajo težnjo, da bo društvo v bodoče z vso prizadevnostjo izpolnjevalo svojo nalogo za kulturno rast slovensko govorečega prebivalstva v svojem okolišu.

Kratke vesti iz Koroške

Strojnik Franc Wiesnauer se je ponesrečil v predoru pri Področici. Svetil je s karbidno svetilko, ki je eksplodirala, pri čemer je bil občutno poškodovan na očesih. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico v Celovec.

Na Bistrici na Zilji so neke noči minuli teden vlomili vdrl v trgovino Achatz, odprli blagajno in odnesli 10.000 šilingov in eno uro. Verjetno so isti tatovi vlomili isto noč tudi v trgovino za jestvine pri Kristini Janach, kjer so ukradli 1000 šilingov in več salam.

Naša pesem ob Klopinskem jezeru

Idilično Klopinsko jezero, priljubljeno letovišče tujih gostov in privlačna izletna točka v srcu Podjune, je sedaj v zimskem času bolj tihi in zasanjano. Minulo nedeljo pa so prihiteli številni ljubitelji slovenske pesmi in napolnili dvorano v modernem urejenem hotelu »Obir«, ker se je med tednom od ust do ust širila vest, da bodo ta dan zapeli priznani in preizkušeni pevci iz Gur pod vodstvom pevovodje Pavla Kernjaka. Nihče ni hotel zamuditi užitka, ki ga je vsak pričakoval ob prihodu zbora, ki je žel letošnjo jesen tako lepe uspehe na gostovanju v Mariboru in Slovenskih goricah ter nedavno v Škofičah. Za organizacijo udeležbe so se potrudili domačini, med temi predvsem škocijanski organist Eberwein in tajnica Zveze slovenskih žena Milena Gröblacherjeva.

Goste pevce in udeležence je srčno pozdravil in vsem izrekel dobrodošlico organist Eberwein. Nato je spregovoril tajnik Slovenske prosvetne zveze in tudi iskreno pozdravil vse navzoče in jim želel mnogo prijetnega razvedrila ob poslušanju naše pesmi, ki bo po dolgem času v organiziranem zboru danes zadonela ob Klopinskem jezeru.

Občinstvo je že nestržno pričakovalo,

Podravlje

Na kmetijski šoli v Podravljah ne mine nedelje ali praznika, da ne bi zabeležili novih obiskov. Znanci, starši in sorodniki obiskujejo učence in si ob tej priložnosti ogledajo posestvo in šolske prostore.

Razen sorodnikov gojencev so preteklo nedeljo prišli iz okolice Celovca štiri fantje, od teh 3 absolventi drugih kmetijskih šol. Pri pregledu posestva se kar niso mogli ločiti od strojev, ker tako popoln strojni park še niso videli. Ko so si ogledali internatske prostore in učilnice, se nad ureditvijo internata pravtako niso mogli dovolj navdušiti. Absolventi kmetijskih šol Goldbrunnhof in Tigring so ugotavljali, da zdaleka niso imeli take ugodnosti kot jih imajo gojenci v Podravljah. Pri učilah so kar strmeli. V kratkem času bi si radi čim več ogledali in osvojili. Žal je čas potekel in smo se morali v jedilnici pri lepi glasbi od njih posloviti. Fantje so odhajali s težkim srcem, tako prijetno so se počutili v naši družbi. Pri slovesu se je eden od njih že kar prijavil za obisk šole v prihodnjem letu.

da bi slišalo prvo pesem. In zares, ko so se pevci s svojim pevovodjem pojavili, živahno pozdravljeni, na podiju ter je zorila v dvorano prva dovršena zapeta narodna, je bilo občinstvo na mah prevzeto od tople, na naših tleh zrasle tako domače melodije in besedila. Navdušeno ploskanje je nagradilo pevce že za prvi dar. Navdušenje se je stopnjevalo od pesmi do pesmi in poslušalci niso odnehali, da so morali nekateri pesmi ponoviti. Prav posebno je ugajala ona šegava »Jaz pa moj gvažek« in tista polna dovtipov in domislekov mladostnega in prešernega popotovanja v Škufiče in preko naselij do Pinje vesi, kjer je izzvenela v mlad zakon

Hanzija in Mojcije z vsemi šegavimi posledicami. Pesem je izzvala prekipevanje navdušenja in užgal je refren »Slovenski smo fantje...«. Tudi to pesem so morali vrli pevci na spontano željo ponoviti.

Pevski koncert v hotelu »Obir« je bil za klopinsko okolico, Škocijan in druge vasi redek, izreden in plemenit užitek. Pevci so s svojo požrtvovalnostjo, brezhibno podano koroško narodno pesmijo to nedeljo našim ljudem in vsem, ki jih ogreje vedno lepa naša pesem spet enkrat ustregli. Prebivalstvo je vsem prirediteljem za lepi popoldne iskreno hvaležno in samo želi skorajšnje svidenje.

V Logi vesi na Šlajherjevem domu

Osemdeset let je dolga življenjska doba. Kdor je vse svoje dolgo življenje posvetil delu, ne samo zase, temveč tudi za druge, povsem po pesnikovih besedah: »živeti vrl mož ne sme zase,« je zaslužil, da se ga hvaležno ljudstvo ob visokem življenjskem jubileju spomni. Tak je bil naš Miha Šlajher, ki v svojem življenju ni storil samo tega, kar mu je veleval stan, temveč kar mož je storiti dolžan. Naš list se je vrlega moža, zaslužnega jubilanta, v svoji zadnji številki že spomnil. Dodatno k temu pa hočemo danes poročati o mali, iskreni proslavi, ki je bila na predvečer Šlajherjevega rojstnega dneva na njegovem domu.

Spoštovanega jubilanta so minili ponedeljek zvečer obiskali domači pevski zbor, poslevoedeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter, zastopnik Slovenskega vestnika, Šlajherjev mladostni prijatelj, bivši slovenski župan, Matevž Rainer, in več drugih domačinov, njegovih prijateljev in znancev.

Ko se je vlegel mrak na tiho vas je zadonela iz mladih grl pred hišo podoknica: »Zadoni nam«. Vzradošen je povabil jubilar goste pod svojo streho, kjer so mu vsi iskreno stisnili roko, čestitali in mu želeli še mnogo srečnih let življenja. Pevci so peli, ker je bil tudi Šlajher vse življenje velik prijatelj slovenske pesmi in vnet za slovensko pevsko gibanje. Med drugim so pevci zapeli njegovo pesem: »Od jezera do vrh planin, čez Logo vas

razlega se slovenski glas«, pesem, ki je tudi moto logoveškega pevskega zbora. Zapeli pa so med drugimi tudi njegovo priljubljeno »Oj Triglav moj dom«.

Nato je Šlajherjev mladostni tovariš Rainer v kratkem nagovoru orisal njegovo življenjsko pot in delo, ki je bilo v veliki meri posvečeno blaginji svojega ljudstva.

Za Rainerjem je spregovoril poslevoedeči podpredsednik Zveze slovenskih zadrug dr. Mirt Zwitter, ki je predvsem poudaril Šlajherjeve zasluge na področju slovenskega zadrugništva na Koroškem. V kratkih ozkih in skromnih razmerah je vložil mnogo svojega truda in sposobnosti v korist zadrugništva, iz katerega se je po vojni, v drugih in novih razmerah, zadrugništvo močno razmahnilo. Šlajherjevo ime bo ostalo v zgodovini slovenskega zadrugništva na Koroškem vedno v častnem in hvaležnem spominu.

Jubilantovi gostje pa se še dolgo niso razšli. Razvila se je pristrčna domačnost, mnogo je bilo petja, razgovarjali so se in obujali spomine iz bogatega, pestrega in izkušenj polnega življenja spoštovanega slavljenca. Ob slovesu so vidno vzradoščenemu slavljenču vsi še enkrat iskreno čestitali in se razšli v prijetni zavesti, da so ta večer storili svojo samoumevno dolžnost nasproti možu-značaju, ki nam je lahko vsem svetel zgled.

Zakaj kokoši pozimi ne nesejo?

Priznati moramo, da imamo že kakih 20 let sem po Slovenski Koroški dobre kurje pasme, ki naše gospodinje glede jajčnosti zadovoljujejo. Slišimo pa pogostoma tožbe, da sicer pridno nesejo, vendar pričnejo z nesenjem šele marca, ko je dan že precej dolg in so zunaj dosti krat tudi že kopnice. Tedaj pride na trg dosti jajc in cena močno pade. Naš smoter mora vendar biti, da bodo naše kure tudi v zimskem in jesenskem času pridno nesle.

Da bomo prepričani o tem, da leži nesnost naših kur popolnoma v naših rokah, se pogledimo malo v to, kakšna razlika je med življenjskimi pogoji kokoši v času dolgih dnevnih poletij in dolgih noči v zimskem času. Vsi opažamo, da kure takoj ob zori vstanejo in da takoj iščejo kje bi dobile kaj za pod klun. To je znak, da so se skozi noč zlačile. To dela kura celo meseca junija in julija, ko je dan najdaljši in ko gredo kokoši šele ob pol devetih zvečer spat. Samo 7 ur traja v tem času noč in vendar imajo kokoši že glad. Cel dolgi dan žrejo kokoši. Ker so vendar požrle več kot rabijo za svoje življenje, so preveč izrabile za tvorbo jajc in nam pridno nesle. Imejmo pred očmi: V zimskem času traja najkrajši dan za kokoš samo 8 ur in noč 16 ur. Ta kratak dan kura v splošnem požre samo toliko, da drži svoje življenje, za tvorbo jajc pa nič ne preostane.

Iz teh razmišljanj sledi, da je za nesnost kokoši v zimskem času prvi važni pogoj krmiljenje v nočnem času. Sedaj, ko imamo že skoraj povsod elektriko, v tem oziru ni nobene težave.

Ne bo odveč, če začnemo že sredi septembra s krmiljenjem ob luči zvečer, predno gremo spat in zjutraj ko vstanemo. Glejmo, da čas med večernim in jutranjim krmiljenjem ne bo daljši kot 10 ur. Čim krajši je čas med večernim in jutranjim krmiljenjem, tem bolj bodo kokoši nesle. Prijetno je, če imamo stikalo za električno razsvetljavo kurnice v spalnici, ker potem lahko vklopimo na jutro takoj, ko se prebudimo. Za napeljavo zadostuje običajni kabel. Če v kurnik ne moremo luči napeljati, pa spravimo kure v hlev. Za zimsko nesnost kurnik daleč ni tako važen kot kratak čas med večernim in jutranjim krmiljenjem.

Drugi važen vzrok, da kokoši pozimi ne nesejo, je pomankanje beljakovin. Perutnina išče v letnem času samo v prosti naravi beljakovinske krme. Že mlada trava ima precej rastlinskih beljakovin. Še veliko važnejši so za kuro črvi, kobilice (konjiči) in drugi mrčes, ki ga iščejo kokoši v letnem času cel božji dan. Lahko opazujemo, da teče kuretnina zjutraj raje v prosto naravo nad žuželke kot k nasuti krmu. Žuželke začne že v zgodnji jeseni primanjkovati, prav tako tudi mlade trave. Ko zapade sneg, še slaba paša popolnoma preneha. Z dodajanjem beljakovinske krme pričnemo že sredi septembra. Strokovnjaki priporočajo v ta namen v prvi vrsti mesno moko (Fleischmehl), torej živalske beljakovine, ki so precej drage. Toda nekaj živalskih beljakovin moramo kuram na vsak način dati. Kot domače živalske beljakovine pridejo v poštev posneto mleko in kosti.

Večino potreb po beljakovinah pa lahko

krijemo z rastlinskimi beljakovinami, z oljnimi tropinami. Te imamo pa prav po ceni v rokah. Vsa Podjuna ima dosti sončnic in ravno sončnične tropine žrejo kure zelo rare. Tudi za kupiti niso drage. Cenejše so kot pšenica. Naj ne bo torej niti ene naše gospodinje, ki bi se odpovedala zimskih jajc, ker se njej zdi škoda par šilingov za beljakovinsko krmo. Bil bi to res neodpusten greh. Da rabi perutnina tudi apno in pesek za tvorbo jajc oziroma za brskanje, je znano itak vsem gospodinjam.

Kako je luč važna, naj navedem samo en jako zgovoren slučaj. Neka gospodinja je imela v minulih letih svoje kure v zasilni premali kurnici in radi premalega obsega polovico v živinskem hlevu. Na obeh krajih jih je krmila sicer samo zjutraj ob luči in kure so v zimskem času zadovoljivo nesle. Na 3 do 4 kure

je prišlo na dan eno jajce. Lansko jesen je bila napravljena nova kurnica. Kurnica je prostorna in svetla. V kurnico vendar ni bilo napeljane luči in kure ni mogla krmiti ob luči, temveč samo zvečer ob mraku in ob zori zjutraj. Vkljub odgovarjajoči krmi je dobila dnevno na 8 do 9 kure samo eno jajce.

To jesen so napeljali od spalnice luč v kurnik in začeli s krmiljenjem zvečer in zjutraj ob božiču, nesti. Letos dobi dnevno na 3 do 4 kure tudi stare kure, ki so drugače nesle šele ob božiču, nesti. Letos dobi dnevno na 3 do 4 kure eno jajce.

Beljakovinsko krmo dajemo najbolje v mehko krmo pšeničnih otrobi ali parjenega krompirja zmehčano v obliki žgancev z vodo ali posnetim mlekom.

Storite isto in imele boste dosti jajc.

inž. Marko Polcer

Kmet. tehnik Ferdo Hobel:

Cdpravimo slabosti in napake v našem semenarstvu

(Nadaljevanje)

Tekom leta je treba imeti nasad stalno pred očmi. Njiva počasi spreminja barvo — porumeni. Potreba je misliti na košnjo cime. Pri krompirju za domačo uporabo bomo pustili cimo do popolne dozoritve. V tem času korenine ne sprejemajo več iz zemlje hranljivih snovi. Iz listov in stebel potekajo zadnji sokovi v gomolje. S tem pa tudi boleznim, od katerih je bila rastlina tekom svoje rasti napadena. Da delno preprečimo okužbo semenskih gomoljev, moramo cimo pokositi, čim opazimo znake dozorevanja. Krompirjevko spravimo z njive in jo potrosimo na bližnji travnik, ki ga na ta način nagnjimo ali pa damo krompirjevko na kompost. Krompirjevko ne smemo zažigati, ker vsebuje mnogo kalija in fosfarja ter nam tvori humus.

Po odkosu cime pustimo njivo 8 do 14 dni v miru, nakar pričnemo s izkopavanjem gomoljev.

Ozirali se bomo na vreme, da krompir ne pride iz zemlje pri preveliki vročini, istotako pa ne bomo izkop vršili v deževnem vremenu, ali takoj po dežju. Pri izkopavanju moramo paziti, da gomolje po nepotrebnem ne ranimo.

Krompirjevi gomolji so živi organizmi, ki vsebujejo do 80% vode. Takoj po izkopu gomolji močno dihalo in izhlapevajo. Pri tem nastaja toplota. Vrh kupa se zaradi tega vidi mokr. Gomolji. Močno ogrevanje krompirja pospeši gnitje. Zato izkopani krompir najbolje damo v uto ali pa na skedenj, kjer je suho in zračno. Tukaj ga nasujemo 60—80 cm debelo, da se krompir dobro ohladi.

Čez 2—3 tedne se je krompir primerno shladil in miruje. Zdaj bomo pričeli s sortiranjem. Glejmo, da se delo poenostavi. Ročno prebiranje je sicer najbolj sigurno,

pač pa mučno in zamudno. Enostavni, za vsakega kmeta neobhodno potrebni sortirnik vam nudi po nizki ceni JSZ. S sortirnikom, katerega rešeta so 4 in 7 cm, lahko preberete tudi do 10.000 kg krompirja na dan. Razumen kmet bo prebral tudi krompir, ki je namenjen za domačo potrebo. Drobnege bo pokrmil takoj, dočim bo semenskega shranil posebej, debelega pa prodal kot jedilni krompir.

Da bo krompir ostal dobro shranjen v kleti, mora biti klet zato pripravljena. Ko smo poleti pokrmili zadnji krompir, v deževnih dnevih temeljito prečistimo prostore. Po možnosti klet tudi razkužimo z žveplom ali tobačnem izvlečkom. Pobelili jo bomo s apnom, kateremu damo nekaj modre galice. Pod in stene kleti obdajmo s letvami. V kolikor dopuščajo denarna sredstva, si bomo nabavili gajbice. V gajbicah je možna cirkulacija zraka, zato je manjša nevarnost gnitja, ter gnilo gomolje lahko odstranimo.

Klet naj bo primerno zračna. Najboljša temperatura je med 2—5 stopinj Celzija, ki pa ne sme pasti pod ničlo stopinj Celzija. Pri osem stopinj Celzija so dani pogoji za gnitje. Zato držimo klet hladno. Dobro je, če potrosimo krompir s 1,5—2 kg žganega apna na 100 kg, ali pa z zdrobljenim lesenim ogljem, gre pa tudi s pepelom. Vsa ta sredstva vsrkajo vlagu gnilih gomoljev in jih posuše. Tako preprečimo nadaljnje gnitje. Pri topli kleti krompir zgodaj vzkalj, pozneje pa pride do nitavosti gomoljev, ki nam napravijo prazna mesta.

Kljub temu, da smo skrbno shranili krompir, zgubi tekom zime na teži in vrednosti 10—20 odstotkov. Odstotek izgube se lahko zmanjša, če pravilno uredimo klet in dobro skladiščimo.

(Se nadaljuje)

PRAVNE ZADEVE V PRIMERIH

Tudi o zastavnih pravicah moramo biti na jasnem

Zastavna pravica je pravica na zastavljenem premoženju, ali na del istega; pri stoji pa tistemu, ki mu ga je dolžnik dal v varnost svojega dolga, da si vzame plačilo iz zastavljenih stvari, če bi dolžnik svoje obveznosti ne izpolnil.

Zastavi se lahko kako premično stvar s primerno vrednostjo, ali pa nepremično premoženje, kakor zemljišča, ki so vpisana v zemljiško knjigo.

Podlaga zastavne pravice je veljavna terjatev; kdor nima kaj terjati tudi nima pravice, zahtevati zastave. Če pa ima kdo v rokah še kako zastavo brez veljavne terjatve, ali če je že plačana, jo mora vrniti!

Zastavna pravica na premičnih stvareh se pridobi s tem, da jih upnik vzame v svojo posest in shrambo, ali pa da se dogovorno založijo pri kaki tretji osebi.

Kdor pa da v zastavo zemljišče, ki je vpisano v zemljiško knjigo, mora istočasno izstaviti in podpisati pred sodnijo ali notarjem dovoljenje, da se tudi zastavna pravica vpiše v zemljiško knjigo, ker se na nepremičninah samo na ta način pridobi zastavna pravica. Tak vpis se mora pa tudi izvršiti, da je zastava res pridobljena! Če si tako izjavo, četudi je pismena, samo shranimo, nam ne koristi, in se lahko zgodi, da se drugi upniki vpišejo prej in potem pri kaki prodaji tudi res dosežejo plačilo; vsi drugi, ki niso prišli v zemljiško knjigo, ali pa ne pravočasno, pa se lahko obrisejo.

Če dolžnik želi, da se z ozirom na veliko posvetno vknjiži samo na enem delu celotnega zemljišča, na posameznih parcelah ali na hiši, je to nemogoče, ker se more zastaviti prav zaradi vknjižbe samo celotno zemljišče in se ne more vknjižiti v zemljiško knjigo le en del!

Zastavna pravica zavaruje ne samo glavno terjatev, na primer le kapital, ampak tudi tako imenovane pripadke, to so obresti do treh let in na splošno še sodnijske stroške, kakor n. pr. pravdne, eksekucijske, vknjižbene stroške. Slednji naj se pa v zvezi s stroški dolžnega pisma posebej navedejo. Navedena mora biti tudi višina obresti, na pr. 4 ali 5 od sto itd. Kdor pa ve, da zaradi plačila obresti mogoče ne bo potrkal vsako leto na vrata, tako da se naberejo več kakor triletna obresti, mora pa, ako hoče biti varen, tudi za nadaljnje obresti in še kake nadaljnje stroške, v istem vknjižiti še posebej kavcijo za več kakor triletna obresti in nadaljnje stroške z gotovim zneskom, iz katerega se potem prizna še to, kar po zakonu ni že zavarovano!

Glavno je, da se pred posojilom natančno pregleda, če je zemljišče bremen prost, ali pa, koliko je že intabuliranega in kako daleč še sega vrednost, ki se pri dražbah navadno nižje ocenjuje.

Dr. Mirko Rupel:

SLOVENSKI JEZIK

Knjižni jezik

Prvi zapis slovenskega jezika se nam je ohranil v Brižinskih spomenikih, ki so nastali okoli leta 1000 in vsebujejo dva obrazca splošne spovedi in kratko pridigo. Tudi iz naslednjih stoletij se je ohranilo nekaj rokopisov, vendar ne moremo tedaj še govoriti o knjižnem jeziku. Šele ko je Primož Trubar leta 1551 izdal prvo slovensko tiskano knjigo, smemo reči, da je slovenščina postala knjižni jezik. Trubar je bil Dolenjec, doma z Raščice. Pisal je v jeziku, ki ga je prinesel od doma, zato je dolenjsko narečje postalo podlaga knjižnemu jeziku. Dolenjščina se je tedaj še bolj uveljavila, ker so poglobitvi pisatelji 16. stoletja, zlasti Jurij Dalmatin, tudi bili Dolenjci. Vendar so se dobro zavedali, da pišejo ne samo za Kranjce, temveč tudi za Korošce, Štajerce, Primorce — za vse Slovence. Zanimivo je, da Dalmatin v svoji Bibliji posebej tolmači nekatere kranjske besede s koroškimi izrazi: kranjsko *kočica* — koroško *kajža*, kr. *mladenič* — kor. *hlapčič*, *pubič*, kr. *ples* — kor. *raj*, kr. *velaki* — kor. *oblastniki*, kr. *čebele* — kor. *bečele* itd.

Pisatelji 16. stoletja so pisali precej tako, kakor so govorili (fonetično) in kolikor jim je dopuščal tedanji pomanjkljivi pravopis. Ker so govorili n. pr. *miš* s čistim *i*, *palica* (s čistim *i*), *dal* (s tako imenovanim trdim *l*), so tudi pisali *miš*, *palica*, *dal*.

Po 16. stoletju so se pisatelji učili slovenskega pisanja iz Dalmatinove Biblije, držali so se torej dolenjščine.

Ko pa so se v 17. in 18. stoletju množili pisci, ki so od doma govorili kako drugo narečje, se je vpliv dolenjščine zmeraj bolj manjšal. Tudi po narečjih so tedaj že drugače govorili kakor v 16. stoletju, saj smo povedali, da jezik živi, da se spreminja. V 17. stoletju se je namreč v narečjih, posebno v osrednjih, zgodila važna sprememba: nepoudarjeni in kratko poudarjeni samoglasniki so začeli slabeti (reducirati se) ali so celo izginili, trdi *l* je prešel v *n* itd. Tako so tedaj namesto *miš* začeli govoriti *maš* (a pomeni polglasnik), namesto *kriuh* — *kröh*, namesto *palica*, *sirota*, *lisica* — *palca*, *srota*, *lsica*, namesto *dal*, *kupoval* — *dau*, *kopuon* itd. Vendar so povsod pod vplivom pisanega izročila povečini pisali še *miš*, *palica*, *dal* itd.

Čedalje bolj pa je slabele izročilo, pisatelji so pisali bolj ali manj vsak po svoje. V 18. stoletju ni bilo pravega knjižnega jezika, ker mu je manjkalo enotnosti, poglobitve lastnosti vsakega knjižnega jezika. To je postajalo zelo nevarno za izvenkranjsko ozemlje, posebno ker je tedaj, konec 18. stoletja, nastopila nova doba: namesto zgolj nabožnih knjig so začeli pisati tudi posvetne knjige za pouk ljudstvu. Marko Pohlin, prvi pisatelj nove smeri, pa je pisal kar v ljubljanskem narečju, kar je bilo gotovo malo prikladno, da bi privabilo Korošce in Štajerce v slovensko književno in jezikovno skupnost.

Tu moramo poudariti, da se je proti Pohlinu postavil zlasti Korošec Ožbalt Gutsman, ki ima lepe zasluge za napredek našega knjižnega jezika. Napisal je slovnico in besednjak. Besednjak nam je ohranil veliko lepih besed iz podjunskega narečja in lepo vrsto takih, ki jih je napravil Gutsman pa so še danes v splošni rabi, kakor *črkovati*, *delaonica*, *dnevnik*, *ladjeveje*, *ljubosumnost*,

obljuditi, *odbor*, *oklopnik*, *okraj*, *oporoka*, *pomilostiti*, *podplatiti*, *predilnica*, *slanik*, *spalnica*, *steklar*, *sredstvo*, *sladkor*, *učilnica*, *ustje*, *zemljemerec* itd.

Zmedo, ki jo je v jeziku povzročil Pohlin z raznimi novotarijami, so odpravili najprej na Kranjskem, ko so Jurij Japelj in njegovi sodelavci izdali nov prevod sv. pisma (1784—1802). Naslonili so se spet na staro osnovo, t. j. na dolenjščino 16. stoletja. Hkrati pa niso zamenjali novih vplivov ter preudarno sprejeli gorenjske samoglasnike: namesto dolenjskega *must*, *deju* so uvedli *most*, *delo*. Naša pisava je postala zgodovinska, ker so pisali n. pr. *dal* za govorno *dau*, postala je tudi etimološka (upoštevala je izvor besed), ker so se odločili za pisavo *odsekati*, *gladka* (izvira iz *od-sekati*, *gladka*), čeprav so govorili *otsekati*, *glatka*.

Novi način knjižnega jezika je znanstveno podprl Jernej Kopitar s slovnico (1809) ter mu pomagal do veljave — vendar samo na Kranjskem, zakaj Korošci in Štajerci so sledili le oklevaje. Šele po znamenitem letu 1848 so pod vplivom ilirskega gibanja zmagale oblike, ki so bile pravilnejše z obče-slovenskega in obče-slovenskega stališča. Korošec Matjaž Majar Ziljski, tedaj glavni zastopnik ilirizma, sicer ni uspel s svojim umetnim jezikom, vendar mu gre zasluga, da je sprožil vprašanje, ki je močno razgibalo duhove, in da je pokazal na osnovo, na kateri so se vsi Slovenci zedinili.

Kranjci so opustili svoje posebnosti ter jih nadomestili s koroškimi in štajerskimi oblikami. Pisati so začeli *lepega* namesto *lepiga*, *mestom* namesto *mestam*, *najlepši* namesto *narlepši*, *lovce* namesto *lovic* itd. Ta jezik so sprejeli tudi Korošci in Štajerci, a Novice, ki jih je izdal Bleiweis, so največ storile, da se je povsod uveljavil. (Dalje prihodnjic)

Z A G O S P O D I N J O I N D O M

Sladki priboljški za prazniško mizo

Punčeva torta s praškom

25 dkg presnega masla, 6 jajc, 58 dkg sladkorja. Tri desetine litra mrzle kavine smetane, 45 dkg moke, 2 limoni, 3 pomaranče, ena osmina litra ruma.

Presno maslo mešaj, da dobro naraste. Polagoma pridevaj rumenjake in 38 dkg sladkorja. Nato še lupinico pol limone, smetano in polovico moke. Nato naredi trd beljakov sneg in ga prav rahlo z ostalo moko, 1 in pol pecilnega praška in s 3 žlicami ruma primešaj k testu. Testo deni v tri pomazane modele, v dva po enako količino testa, v tretjega pa malo manj. Vse tri počasi peci trideset do eno uro. Pečene zvrni na desko. Ohlajeni večji dve torti pomaži s poljubno marmelado, manjšo torto pa razreži na majhne kocke, polij polovico teh kock s sokom pomaranč in limon, kateremu si primešala ostali sladkor in rum. K drugi polovici soka pa lahko primešaš nekaj kapljic nestrupene rdeče barve. S tem oblij drugo polovico kock, tako da bodo rdeče. Nato postavi eno z marmelado namazano torto v tortni model, nanjo polagaj menjaje rdeče in rumene kocke. Ko si gotova, položi nanjo drugo torto in vse skupaj za nekaj časa obteži. Ob straneh in po vrhu jo namaži tanko z marmelado in oblij z limonovim ledom.

Limonov led

45 dkg sladkorja in sok pol limone. Sladkor, ki si ga dobro stolkla in presejala skozi gosto sito, polij v snežnem kotličku z eno šestnajstino litra gorke vode in s precejenim sokom pol limone. Mešaj ga, da postane gladek in se dobro segreje, a zavreti ne sme. Vlij ga takoj na pripravljeno torto, postavi jo za nekaj minut v pečico, da se led lepo posuši in sveti. Pečice medtem ne odpiraj.

Čokoladni venčki

30 dkg sladkorja, 6 dkg nastrgane čokolade, 1 beljak, pol žličke cimeta.

Vse to deni v kovnik ali ploščen železen lonec in tolci toliko časa, da se zmes prime in postane gladka. Nato deni zmes na desko, potrošeno s finim sladkorjem, razvaljaj in zreži z obodcem na venčke in peci v ohlajeni pečici.

Keksji iz krhkega testa

30 dkg moke, 10 dkg surovega masla, 15 dkg sladkorja, 1 jajce, 3 do 4 žlice mleka, 1 pecilni prašek.

Pecilni prašek zmešaj med moko in presej. Med moko seseklaj in zdrobi presno maslo, nato dodaj sladkor, jajce in mleko. Naredi hitro testo, ga razvaljaj, razreži z raznimi vzorčki in hitro v pečici.

Kavni liker

1 kg sladkorja, 1 liter vinskega žganja, 15 dkg kave, strok vanilije.

Za kavni liker je najbolje, da vzameš pravkar praženo kavo, ki jo takoj zmelješ in takoj zakuhaš v trideset litra vrele vode, v katero si vrgla na koščke zrezan strok vanilije. Kavo dobro pokrij in jo pusti nekaj časa prav počasi vreti, tako da pade kava na dno. Potem sladkor stolči, ga polij s trideset litra vode, postavi na štedilnik, pusti da zavre in se očisti. Potem postavi na hladno, da se ohladi. Ko sta kava in sladkor že mrzla, precedi kavo, ji prilij sladkor in en liter dobrega žganja. To zmešaj, zamaši in pusti stati nekaj dni, da se dobro očisti. Potem ga precedi skozi flanelasto krpico, nalij v steklenice, katere dobro zamaši in zapečati do uporabe.

Naša kuhinja naj bo vedno snažna

Nekega dne, ko je kosilo in pomivanje pri kraju, stopite v svojo kuhinjo kot neznani gost, ki ne pozna gospodinje. Potem bodite iskreni in priznajte, kakšen vtis je naredil na vas ta obisk in kaj mislite o ženi, ki dela v tej kuhinji. Kar oglejte si vse lepo po vrsti!

Ali so okna čista? So zavese na njih snažne in cele? Ali ni na stropu pajčevin? Kako je s štedilnikom? Ali se ne poznajo na njem sledovi prekipelih jedi, ki smo jih imeli za kosilo in tudi mleka, ki je tudi danes »šlo čez«?

In miza? Ali ni na njej več kosov starega kruha in načeti hleb, ki se suši na zraku?

Ali ni na prtu kakega lonca? Mogoče leži na njem tudi še umazan nož ali brišča?

Potem pogledajte v kuhinjsko kredenco. Ali ni tam tudi kopica nepotrebnih stvari? Zapomnite si, da kredenca ni domači muzej, ampak zato, da hranimo v njej steklo, porcelan in posodo, da se ne praši.

Poglejte, kakšni so lonci in kozice in kakšno je njihovo dno od zunaj in znotraj. Ali imajo vse skodelice ročaje in ali so robovi krožnikov gladki in neodbiti? Ali so noži ostri in vilice snažne?

In tla? Ali je na njih mnogo madežev, ki bi jih bilo treba zdrgniti? Mogoče bi bilo treba kuhinjo pomesti ali celo poribati?

Potem pogledajte še v shrambo. Ali je mogoče polna vse mogoče navlake, jed pa leži križem krazem in je nezavarovana proti prahu.

Poglejte še krpe za posodo. Ali so čiste, da niso mogoče umazane in mastne?

Če lahko na vsa vprašanja odgovorite pozitivno, potem je to dokaz, da je žena, ki dela v tej kuhinji, vestna in dobra gospodinja, če ne, se pa čim prej pobrigajte, da bo vaša kuhinja snažna in prijazna.

PRAKTIČNI NASVETI

Moko pred peko peciva ali kruha pre-sejemo. Tako odstranimo smeti, a moko s tem tudi prerahljamo in na ta način spravimo v njo več zraka, ki napravi testo rahlo.

Če se nam zamaši rezanica za meso je zelo nerodno. Odpomoremo si na ta način, da meso pred rezanjem nalahko z vodo poškrbimo. To podobno kot pri perilu.

ZDRAVSTVENI KOTIČEK

Nočno mokrenje v posteljo

(Konec)

Nekateri pripisujejo velik pomen sanjam. Otrok sanja, da gre na potrebo, pa naredi v posteljo; drugi spet sanja, da je ob veliki deroči reki, ob jezeru, na dežju, ali pa da je padel v vodnjak. Seveda je veliko vprašanje, ali so take sanje vzrok ali pa šele posledica mokrenja. Nekateri psihoanalitiki so menili, da občuti otrok pri mokrenju neko veselje in ugodje. Že dojenček v materinem naročju pogleda ves blažen mater potem, ko je spustil vodo in mati spozna že na otrokovem smehljanju, kaj se je zgodilo. Otroci tudi tekmujejo, kdo bo višje spustil vodo in radi rišejo s curkom različne oblike po pesku.

Ne smemo iskati vedno le enega vzroka, ampak vzročno verigo, pri kateri ima ta ali oni člen glavno vlogo. Pri tistih, ki trpe za pomanjkanjem inteligence, bomo skušali s primerno vzgojo zbuditi občutek sramu. Drugače bomo vzgajali raztresenega upornega otroka in drugače telesno bolehnega. Pri majhnih otrocih bomo skušali odpraviti občutek manjvrednosti in dvigniti njihovo vero in samozavest, zlasti z igrami, s katerimi naj bi se postavili pred drugimi. Včasih zadoštuje, da neha ta ali oni močiti, če ga rahlo elektriziramo. Nervozne in bolehnne otroke bomo poslali na letovanje v kraje z milim podnebjem, jih navajali k lažjim telesnim vajam, delali jim bomo ne prevroče in ne premrzle kopeli. Popoldne jim ne bomo dajali preveč tekoče hrane in bomo hrano le malo ali nič solili. Hladna kopel nog pred spanjem požene na vodo. Tudi bomo spravili takega otroka zelo zgodaj spat in ga čez dve ali tri ure zbudili za nočno posodo. Otroke, ki ponoči pretrdno spijo, bomo dali spat popoldne za nekaj ur, da se bodo ponoči pri tiščanju na vodo lažje prebudili. Z zmerjanjem, zasmehovanjem in pretepanjem bomo dosegli ravno nasprotno, kot si želimo. Poleg nočnega mokrenja bo začel otrok bolehati še za občutjem manjvrednosti, zapostavljenosti, žalostjo, nemočjo. Napravili bomo iz njih ljudi, ki bodo začeli že zgodaj mrziti starše, sami sebe in vso okolico. Z resnim, dobrohotnim prigovarjanjem pa je mogoče doseči

dosti. Samo po sebi je umevno, da bomo zdravili tudi morebitni istočasni rahitis ali glistavost, da bomo podkrepili delovanje mehurjeve stene in živcev z nekaterimi zdravili, ki jih predpiše zdravnik, če je to potrebno, da bomo krepili telo, zlasti slabokrvnost, s primerno prehrano in zdravili.

Čedne obleke za večje otroke

Praktična obleka za osem let staro šolsko deklico. Rokavi so dolgi z zaplesticami, kri- lo ima na vsaki strani po dve gu- bi, ovrtnik je okrogel, zgornji sprednji del ima dva okrasna žep- ka. Pas je ozek. Jopa z velikimi žepi in enovrstni- mi gumbi ter hla- če „pumparice“ za odraslega fanta.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVCE

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 6.15 Jutranja glasba — 8.15 Kaj kuham danes? — 8.30 Pozdrav zate — 10.15 in 11.00 Šolska oddaja — 11.30 Pozdrav za mesto in deželo (razen poned.) — 11.45 Za podeželsko ljudstvo — 12.00 Opoldanski koncert — 15.00 Šolska oddaja — 17.10 Popoldanski koncert.

Poročila dnevno: ob 6.00, 7.00, 8.00, 12.30, 17.00, 19.45, 21.45 in 23.55 uri.

Sobota, 19. december:

8.45 Za naše male poslušalce — 11.15 Veder dopoldne — 14.30 Želje poslušalcev — 15.15 Kulturno zrcalo tedna — 16.15 Filmski magazin — 17.40 Ppilips-revija — 18.00 Pogled v svet — 18.30 Bratci, veseli vsi... — 20.00 Športna poročila — 20.05 Življenje zmaga — 22.15 Izven programa — 20.30 Plesna glasba.

Nedelja, 20. december:

7.15 S pesmijo pozdravljamo in voščimo — 8.10 Kmečka oddaja — 10.00 Maša — 11.15 Lepi glasovi — 14.45 Pozdrav zate — 17.30 Šport in glasba — 18.30 Šlagerji — 20.00 Športna poročila.

Ponedeljek, 21. december:

11.00 Veder dopoldne — 14.30 Slov. poročila. Teden in mi. Priljubljene pesmi in melodije — 15.00 Božič v Italiji — 15.20 Zabavna glasba — 16.30 Zima na Koroškem — 20.00 Smejoči se ponedeljek — 21.30 Literatura v ponedeljek.

Torek, 22. december:

11.00 Pozdrav za mesto in deželo — 14.30 Slov. poročila. Zdravniški vedež. Slike iz zgodovine: Augustus — 15.30 Za ženo in družino — 16.50 Advent — 18.30 Pesmi slovenskih skladateljev — 21.00 Mi se peljemo s poštovalnim uradom.

Sreda, 23. december:

14.30 Slov. poročila. Za našo mladino —

15.15 Velikonočna pripovedka — 20.00 Advent in pastirske pesmi iz Sv. Krvi.

Četrtek, 24. december:

11.00 Pozdravi iz Kanade — 14.30 Slov. poročila. F. Ks. Meško: Pesnik tihe lepote — 16.45 Sveta roč, blažena noč — 18.30 Pastirski na Betlehemske poljanah — 20.00 Božična oddaja.

Petek, 25. december:

7.15 Slovenska oddaja — 10.00 Maša — 11.15 Kritika srca — 12.45 Glasba po kosilu — 14.00 Jelka — 14.45 Želje pod božičnim drevescem — 17.00 Igra godba Wilhelm Dumka — 20.00 Božična pripovedka — 21.10 Slušna igra.

Sobota, 26. december:

7.15 Slovenska oddaja — 8.10 Jutranji koncert — 10.00 Maša — 11.30 Vedro od blizu in daleč — 13.45 Božična pripovedka — 14.45 Želje pod božičnim drevescem — 16.45 15 minut z Ilso Werner — 17.10 Šport in glasba — 20.00 Opereta.

RADIO LJUBLJANA

Dnevne oddaje razen ob sobotah in nedeljah: 5.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! — 7.00 Radijski koledar in pregled tiska.

Poročila dnevno ob: 5.45, 6.30, 12.30, 15.00, 22.00 uri — 19.00 Radijski dnevnik.

Sobota, 19. december:

13.00 Novi filmi — 13.45 Jezikovni pogovori — 15.30 Za pionirje — 17.10 Poje Ljubljanski komorni zbor — 20.00 Pisan sobotni večer.

Nedelja, 20. december:

9.00 Literarno-glasbena oddaja — 11.00 Od pravljice do pravljice — 12.15 15 minut slovenskih narodnih pesmi — 13.00 Za naše kmetovalce — 13.25 Zeleni ste — poslušajte! — 15.45 Slušna igra — 17.00 Ljudsko-prosvetni obzornik — 22.30 Plesna glasba.

Ponedeljek, 21. december:

13.00 Za pionirje — 13.15 Slovenske narodne in umetne pesmi — 13.50 Kulturni pregled — 15.30 Šolska ura za nižjo stopnjo — 17.25 Jezikovni pogovori — 20.00 Radijska univerza.

Torek, 22. december:

11.00 Šolska ura za nižjo stopnjo — 14.00 Zabavne melodije — 15.30 Športni tednik — 17.10 Poskočne narodne viže izvajajo Veseli godci, Štirje fantje in Vaški kvintet — 18.00 V prijetnem ritmu — 18.30 Iz bojov naših narodov — 20.00 Okno v svet — 21.00 Literarno-esejistična oddaja.

Sreda, 23. december:

13.00 Z obiskov pri pionirjih — 13.15 Za vsakogar nekaj — 14.20 Kulturni pregled — 15.30 Šolska ura — 17.10 40 minut veselih slovenskih pesmi — 18.00 Malo od včeraj in malo od danes — 20.00 Radijska igra.

Četrtek, 24. december:

14.00 Slovenske, hrvaške, srbske, dalmatinske in makedonske narodne pesmi — 15.30 Za pionirje — 16.00 Zeleni ste — poslušajte! — 17.30 Oddaja za žene — 18.00 Igra Plesni orkester Radia Ljubljana — 20.00 Domače aktualnosti — 20.10 Pisan spored slovenskih narodnih in umetnih pesmi — 22.15 Igra Ljubljanski plesni sekstet.

Petek, 25. december:

13.15 Koroške narodne pesmi — 16.00 Radijska univerza — 17.50 Urednikova beležnica in pionirska pošta — 18.30 Kulturni pregled — 18.45 Igra veseli trio — 20.15 Večerni koncert.

Sobota, 26. december:

12.00 Igrajo veliki zabavni orkestri — 13.00 Nove knjige — 13.45 Jezikovni pogovori — 15.30 Za pionirje — 17.30 Med kmečkimi pevci in godci — 20.00 Pisan sobotni večer.

Vesel božič in srečno novo leto želijo

Družina Besser Račiče, Št. Peter na Vaš. želi vsem izseljencem in prijateljem vesele praznike	Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi Stefan Andreas trgovina železnine CELOVEC, Karfreitstrasse 9 telefon 47-06	Vsem cenjenim odjemalcem, gostom in prijateljem želi vesele božične praznike ter srečno Novo leto Janko Ogris trgovina in gostilna V BILČOVSU	Hranilnica in posojilnica Glinje želi vsem članom in vlagateljem vesel božič in srečno Novo leto Načelstvo
Trgovina Renko, Borovlje želi vsem znancem in prijateljem prav vesele praznike in srečno Novo leto 1954			Družina Dr. Franci Zwitter Celovec
Nežmanova družina Bistrica na Zilji	Vesele božične praznike in srečno Novo leto želi vsem znancem in prijateljem družina Turk Resnica	Hranilnica in posojilnica Št. Janž v Rožu	Marija Pippan Celovec
Urabl nova družina Otož			Družina Miro Miškulnik Podjerbek
Janez Mikl Pečnica	Družina Lapuš Florijan Psinja vas	Tratnikova družina Ledenice	Družina Franc Uršič, kmet Malošče
Franc Stesl Pinja ves	Družina Kati in Toni Umek Škofiče	Družina Mihi Gabriel, gostilna Št. Janž v Rožu	Katz Joško, p. d. Bošank Dob pri Pliberku
Prangarjeva družina Zmotiche — Brnca	Družina dr. Franc Petek, zdravnik Velikovec	Družina Oraš Kajže pri Glinjah	Družina Jože Serajnik, p. d. Serajnik Svatne — Področica
Družina Vavti, p. d. Hanin Šmihel pri Pliberku		Družina Prušnik Karl, gostilna Brde pri Kotmari vesi	Tomažičeva družina v Brdih pri Kotmari vesi
Hobjanova družina Loče pri Št. Ilju	Družina Goričnik Glinje	Družina ANDREJ LAJČAHER MLINAR Kotmara ves	Ing. Čistimir Bauer Tresnja ves v Zilji
Družina Galob-Trupe Žužalče	Družina Mlečnik, kolarstvo Kožentavra		Lojz Baumgartner in žena Št. Jakob v Rožu
Male Pavel Bistrica v Rožu	Družina Janah Reka pri Št. Jakobu	Družina Aichholzer Franc, nadučitelj v p. Sp. Dobje ob Baškem jezeru	Havptmanova družina Otož
Družina Urankar Hodiše	Upravni in nadzorni odbor Hranilnice in posojilnice Velikovec svojim članom in vlagateljem	Družina Franc Šnabl trgovina Št. Rupert pri Celovcu	Družina Janez Weis krojaštvo ŠT. JANŽ V ROŽU
Družina Krasnik Št. Janž	Odjemalcem in znancem Ciril Rudolf, kolarstvo Bistrica nad Pliberkom		
Družina Kofler p. d. Vavčar Šteben pri Beljaku	Kos Janez, kmet Šmarjeta pri Pliberku	Družina Mlinar Cirkovče	Družina Gröblacher-Martinova na Trebinji — Št. Ilj
Družina Švarc Sveče	Družina Pečnik Jurij Podjuna	Joško Pečnik Bistrica nad Pliberkom	Kosmova družina in Hubert Ferčnik z ženo Sveče
Družina Stober, kovač v Konatičah pod Strmcem pri Vrbi	Družina Sienčnik Andrej Mokrije	Družina Kunčič Tomaž Spodnje Krčanje	Družina Perč Bela, Zel. Kapla
Družina Janšic Gregor Dole pri Podravljah	Družina Tomo Kupper Št. Rupert pri Velikovcu	Družina Mihael Schleicher Loga ves	Družina Kušej, p. d. Srienc Blato
Družina Prušnik-Wölfl Lobnik-Železna Kapla	Hranilnica in posojilnica Borovlje vsem članom in vlagateljem vesel božič in srečno Novo leto Načelstvo	Naci in Angela Špendir Št. Ilj	Apolonija in Viktor Gajšek Maribor
Družina Dr. Luka Sienčnik, živinozdravnik Dobrla ves	Scharwitzl Gregor, posestnik Prosoviče	Maček Jurij, p. d. Dirutiš Vidra ves	
Vesele božične praznike in srečno Novo leto želimo vsem prijateljem in znan- cem v domovini družina Wieser, Dunaj	Družina Urh Olipic Trnje pri Kapli na Dravi Janez Jernej Št. Vid v Podjuni vsem prijateljem in znancem in vsem tistim, ki so pomagali pri graditvi nove hiše	Wisek Janez Drevlje Vsem izseljencem Slovenske Koroške družina Martelak Ivan, Slovenski Javornik, Slovenija	ELEKTROPODJETJE Hollauf Pliberk

Vesel božič in srečno novo leto želijo

Družina Vinko Gröblacher p. d. Hofovc, kmet izdelava strešne opeke iz cementa kletarstvo sadjevca Deščice, Vrba	Družina Šimej Martinjak GOSTILNA Št. Jakob v Rožu	Vsem slovenskim sadjarjem in svojim odjemalcem želi vesele praznike in srečno Novo leto drevesničar ing. Polcer Marko ŠT. VID v Podjuni Za pomladansko sajenje se priporočam z močnimi in odpornimi drevesci po ugodni ceni	Družina Janez Miklavčič izdelava cementnih izdelkov Gorinčiče pri Št. Jakobu v Rožu
Maksimovič Živko Kotmara ves	Ivan Čuden lesna trgovina Bistrica pri Št. Jakobu	Lizi in Karl Krebs Borovlje	Vsem gostom in znancem Družina Štefan Martin gostilna — Šmarjeta pri Pliberku
Jožef Wurzer, gostilna in trgovina Žoprače		Družina Anton Nočnik in Andrej Valentič Jerberk	Družina Anton Gril Plaznica
Jurij M. Trunk, župnik San Francisco ZDA			Hanzi Štornik Leše
Sramsčnikova družina Zgornja Vesca			Družina Rulic, p. d. Tomažič Kočuha
Družina Borovnikova, Borovlje želi vesele praznike in srečno Novo leto			SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO »PECA« V ŠMIHELU želi svojim članom in ljubiteljem naše prosvete veselo novo leto
Traun Maks trgovina s stroji Pliberk			Družina Kačnik p. d. Jogr Mala ves — Škocijan
Družina Anton Gabriel, kolarstvo Št. Janž v Rožu			Družina Glinik Luka Pliberk
Družina Pavlič, mežnar Hodiše			Družina Pavel Zima Škofiče
Kolenik Lipej Šmarjeta pri Pliberku			Družina ing. Danilo Kupper Celovec
Janez Egartner Svatne pri Št. Jakobu			Koban Tomaž, p. d. Šmon Št. Kandolf
Irma Mak Celovec			Vesele božične praznike in srečno Novo leto želita Feliks in Pavlina Košutnik GOSTILNA PRI CINGELCU na Trati
Andrej Mičej Št. Vid v Podjuni			Micka Košat Celovec
Rutarjeva družina Kotmara ves			Kanzianova družina Rožek
Petrova družina Zahomec	Ing. Matevž Krasnik z družino Podravlje	Rožanova družina Preblje	Lovro Potočnik Celovec/Pliberk
Kušej France trgovina Šmihel nad Pliberkom	Kolarstvo Maček Ignacij Pliberk	Slovensko prosvetno društvo Drava v Glinjah	Vsem cenjenim odjemalcem, prijateljem in znancem želi Martič Filip trgovina v Bilčovsu vesel božič in srečno novo leto 1954
	Družina Krušic Andrej, p. d. Motij Novo selo	Družina Mört Franc Bistrica nad Pliberkom	
	Družini Lovro Kramer, p. d. Janšej in Kori Perč Holbiče	Smojeva družina Spodnje Borovlje pri Ledenicah	
	Frančiška Čemernjak Zg. Tehanče	Družina Možina Jožef Dob pri Pliberku	

Vesel božič in srečno novo leto želijo

Hranilnica in posojilnica Globasnica REGISTRIRANA ZADRUGA Z NEOMEJENIM JAMSTVOM	Vsem cenjenim gostom <i>Gostilna Breznik</i> Pliberk	Družina VINKO PEČNIK, p. d. Bicej Rute pri Šmihelu nad Pliberkom vsem prijateljem in znancem širok Koroške vesele božične praznike in srečno novo leto	Kmečka gospodarska zadruga Globasnica REGISTRIRANA ZADRUGA Z OMEJENIM JAMSTVOM
Kumer Mirko p. d. Črčej Blato	Smrečnik Matevž Malavas pri Globasnici	Žmaher Janez Malavas pri Globasnici	Družina Hanin Franc, p. d. Lipej Cirkovče
Družina Pavli Zima Pulpače	Družina Dr. Mirt Zwitter Celovec	Družina Nolti Černic lesna trgovina Log pri Vrbi	Družina Robinik Franc Hom pri Velikovcu
Prhovceva družina v Podnu			Kmet. tehnik Ferdo Hobel Podravlje
Potočnik Štefan tesarski mojster Pliberk	Družina Trampuš Jurij, p. d. Božič Dob pri Pliberku	Kolenik Janez, p. d. Šimon Borovje	Pepi Trap Celovec
RUTAR LADO trgovina in gostilna Žitara ves	KROJAŠTVO OPETNIK BLAŽ Pliberk	Vsem, ki nosijo čevlje iz moje delavnice in prodajalne OPETNIK GREGOR Pliberk	Družina Lutnik Hubert zidarski mojster Pudlas
Ing. Tonče in Milenka Schlapper Borovlje	Družina Jagovc iz Apač vsem izseljencem in znancem	Družina Lesjak Robaže želi vsem borcem in znancem vesele božične praznike in srečno novo leto	Družina Franjo Ogris Celovec
Potočnik Rihard, p. d. Bokrovč Grablje/Pliberk	Družina Apovnik Janez, p. d. Zdovc Senčni kraj	Družina Martin Berger Sekira	Nachbar France inšpekcija Jadranske zavarovalne družbe Cirkovče
Alojzij Mikula Peče pošta Podklošter	Martin Uršič Potok pri Št. Petru na Vaš.	Družina Ojel Polana	Maria Maher, Trušnje, želi vsem znancem in prijateljem vesele božič- ne praznike in srečno novo leto
Petricova družina v Lešah	Radio Madritsch Pliberk	Trampuš Jurij, p. d. Kanauf Dob pri Pliberku	Petjak Janez, p. d. Miklavc Konovece
Florian Tribuč Zwein Št. Vid ob Glini	Družina Bašnik Egidij iz Čahorč želi vsem izseljencem posebno pa Ivanu in Katici Švab na Koroški Beli vesele božične praznike in srečno novo leto	Vsem cenjenim odjemalcem, prija- teljem in delavcem želi vesele božične praznike ter veselo novo leto Franc Gasser tesarsko podjetje Bilčovs	<i>Gostilna</i> GABRIEL LEŠE
Jurij Vidonig in Müllner Mimi Celovec	Fašnič Jožica želi vsem prijateljem in neprijateljem vesele božične praznike in novo leto, posebno družini Predolnik		
Podrečnik Fric Šmarjeta — Pliberk	Merya Ivan Celovec — Pliberk	Bole Franc, p. d. Žipel Dob - Pliberk	Slanič Marija Grablje - Pliberk
Družina Kuster Janez, p. d. Zulechner Mokrije	Družina Krušic Janez, krojač Sekira	Družina Rudolf Slavko, p. d. Rudolf Bistrica nad Pliberkom	MARICA Gostilna Loga ves
Hanzi Schwann, p. d. Mežnar lovec Loga ves	Družina Gabriel Janko Breg pri Rožeku	Nani in Andrej Hauptmann poslovodja Kmetijske zadruge Železna Kapla	Krznarjeva družina Plešivec
Janko Male gostilna in trgovina SELE — ZGORNJI KOT želi vsem svojim gostom in odjemal- cem vesele božične praznike in srečno novo leto	Peter Štornik prevoznik Št. Jakob v Rožu Sablatnik Joško, kovač Semislavče Družina Anton Knez Lobnik, Žel. Kapla Družina Mihi Einspieler, p. d. Črnej Zgornja vesca	Družina Kajžnik-Strelc Svatne — Področica Jesenikovi v Lipi nad Vrbo Franc Legat Podgorje Družina Reichmann p. d. Linčej Moščenica	Vsem ljubiteljem narodne pesmi želi srečno in veselo novo leto Pavel Kernjak IZ TREBINJE — ŠT. ILJ

Vesel božič in srečno novo leto želijo

Vsem cenjenim odjemalcem	Krištof Lojze poslovodja Kmečke gospodar. zadruga Pliberk	Kralj Pavel, p. d. Mak Borovje	Vsem prijateljem, znancem in izlet- nikom vesele božične praznike in srečno novo leto
Lomšek Johan trgovsko podjetje	August Safran, trafika v Bilčovsu	Feliks Smolnik Mlinče	autobusno podjetje
Št. LIPŠ pošta Dobrla ves	Amalija Braunsberger Beljak	France Picej Žamanje	Stefan Sienčnik
Josip Lesjak Himmelberg	Dr. Kr. Pušnik, živinozdravnik Št. Jakob v Rožu	Družina Rogačnik in Einspieler Bistrica v Rožu	DOBRLA VES
Lutmann Evgen Celovec	Jakob Morak in družina Ribnica, Št. Peter na Vaš.	Dipl. trg. Milan Breznik Celovec	Družina Kolenik Šmarjeta pri Pliberku
Družina Blaž Singer Celovec	Dr. Matko Scharwitzl in sinova Dunaj	Markova družina na Brnci	Mörth Karl Bistrica pri Pliberku
Dipl. Arh. Oswald Janez in žena Celovec	Dr. Tone Butej Podsinja ves	Požarnikova družina na Brnci	Janko Gabriel Podravlje
Valentin Valentinič Sv. Lucija	Jožef Boštjančič, kovaški mojster Branča ves	Družina Jakob Janežič Breznica pri Št. Jakobu v Rožu	Družina Maks Kakl, uradnik Loga vas
Družina Košutnik Tomaž Globasnica	Družina Zdravko Hartmann Korte	Družina Ogris Tomaž-Pošnikar Slovenji Plajberk	Dipl. econ. Franc Brežjak Celovec
Smrtnikova družina Korte	Štefan Janez Sp. Libuče	Družini Dersola-Urbjas, p. d. Šmonk Dole Rožek	Rado Janežič Celovec
Šašelnova družina Slovenji Plajberk	Z visokega Štibarjevega vrha vsem članom Živinorejske zadruga Piko Janez-Belšak	Družina Joško Čimžar, trgovec Kotmara vas	Abujeva družina Zahomc
Kovarjeva družina Št. Jakob v Rožu	Družina Milač Alojzij, p. d. Brenar Blato	Agrarni svetnik France Vernik Podravlje	Kordeževa družina Holbiče
Družina Rainer Valentin, p. d. Vran Log pri Škofičah	Matevž Rainer, lesni trgovec Loga vas	Družina Tomaž Dumpelnik Šteben	Kristi Lajčahar Kotmara ves
	Družina Kompoš Tévžej, mlinar Plašišče pri Hodišah	Družina Šimen Gros Št. Peter na Vašinjah	Tomaž Waste, p. d. Rup Grabštanj

Radio Schmidt

Radioaparati - elektromaterial - žarnice

želi vsem svojim odjemalcem
vesele božične praznike in srečno novo leto

CELOVEC, Bahnhofstrasse 22

Vesel božič
in veliko uspeha
v novem letu!FRANZ
Rumwolf

uvoz mineralnega olja

CELOVEC
STAUDERHAUS

Schleppe pivo

za praznik

za delavnik

Hermann Pinter

uvoz-veletrgovina

- sadje
- zelenjava
- južno sadje
- živila
- konzerve

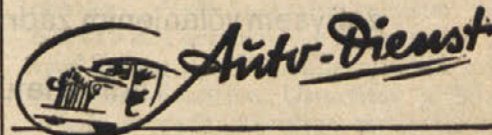
Celovec

Rennplatz 4, telefon 13-84

Gradbeno podjetje
Mestni gradbeni mojsterAlois Rinagel
in dipl. ing. Rudolf MoserCELOVEC
Rosentalerstrasse 17 — tel. 16-28Štedilnike, peči, stroje,
kolesa, motorje, elek-
tromaterial, radio- in fotoaparateŽeleznina, šipe, barve, sodje, oprema, živila, obutev, usnje, guma, športni
predmeti, igrače, bižuterije, čtivo, papir in pisarniške potrebščinedobite najugodnejše
tudi na obroke — v trgovini

France Rutar

Dobrla ves telefon 20

LUGER

Celovec, Völkemarkter Straße 58, tel. 23-43
Velenapajalnica, popravila motornih vozil,
traktorjev in stabilnih motorjev

Vesele božične praznike in srečno
novo leto želi

Alfred Posch

trgovina z mešanim blagom

CELOVEC

Gasometergasse 10

Vsem svojim cenjenim odjemal-
cem in poslovnim prijateljem želim
vesele božične praznike in srečno
novo leto 1954

Počastite me tudi v prihodnjem letu
pri nakupu kmečkih strojev, štedil-
nikov, peči, jeklenih oklepni bla-
gajn, jeklenih pisarniških oprem
in tehtnic s kazalom

Trgovina za blagajne in kmetijske stroje

HANS WERNIG

Celovec, Paulitschg. 13, tel. 35-02

RESTAVRACIJA

Volkskeller

CELOVEC, Bahnhofstrasse

HRANILNICA IN POSOJILNICA

Dobrola ves

želi vsem svojim članom in vlagateljem
uspehov polno novo leto

Kmetijska zadruga
Železna Kapla

želi vsem svojim članom vesel božič
in srečno novo leto
ter se priporoča tudi v novem letu
z dobavo:

strojev vseh vrst,
krmil, semenja,
gospodinjskih potrebščin,
moke

po najnižjih cenah!

TISKARNA
KLIŠARNA
PAPIRNICARNA

ROMAN RITTER

CELOVEC — KLAGENFURT — BURGGASSE 8 — TEL. 21-08

Specialna trgovina za hišno in kuhinjsko orodje
— keramika — svinčeni kristal —

Matthäus Seher

CELOVEC

Bahnhofstrasse 24, telefon 49-72

Vesele
božične
praznike
želi

Celovec, Bahnhofstrasse 13

Trgovina s semeni

JOSEF KEUSCHNIGG

CELOVEC — KLAGENFURT

Heuplatz 6

RADIO-ELEKTRO

Hans Kreutz

CELOVEC

St. Ruprechterstrasse

TESARSKO
PODJETJE

mojster

Ignacij Koren

Dvor pri Pliberku

Prvovrstna strokovnjaška gradbena
dela pod najugodnejšimi pogoji

Franz Liegl

Tankstelle

Mestna garaža in delavnice, oddaja bencina
in diesel-olja

CELOVEC, Völkermarkter Ring 14

Solidna postrežba, dobra kuhinja,
negovane pijače

gostilna „Obir“

CELOVEC, Gasometergasse 10

ADRIA GETRÄNKE

R. in K. BAKARIČ

Žrlece — Ebenthal

Prvovrstne žgane pijače s sinjezi Jalcani

HRANILNICA IN POSOJILNICA

Šmihel nad Pliberkom

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. Franc
Petek, Velikovec. Uredništvo in uprava: Ce-
lovec, Gasometergasse 10. Telefon 18-24. Za
vsebino odgovarja: Rado Janežič. — Tiska:
Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava,
Celovec. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov
Klagenfurt, 2, Postschließfach 17.

Vsem koroškim Slovencem želimo prav vesele
praznike ter srečno in uspehov polno leto 1954

Pokrajinski odbor Demokratične fronte delovnega ljudstva

[Slovenska prosvetna zveza

Slovenska kmečka zveza]

Zveza koroških partizanov

Glavni odbor Zveze slovenskih izseljencev

Pokrajinski odbor Zveze slovenske mladine

Pokrajinski odbor Zveze slovenskih žena

Vsem čitateljem Slovenskega vestnika ter ostalim odjemalcem, vesele praznike in uspešno leto 1954

Osobje Slovenske tiskarne v Podljubelju

Vsem koroškim Slovencem, vsem prijateljem
in dobrotnikom zadovoljen božič in srečno
novo leto želi

Slovenska kmetijska šola
Podravlje

s svojimi učitelji, gojenci in nameščenci.

Vsem slovenskim zadrugnikom, slovenskemu kmečkemu ljudstvu
in vsem sorodnim ustanovam vesel božič in srečno novo leto

Južnokoroška semenarska zadruga

r. z. z o. j.

CELOVEC, Wulfengasse 15, telefon 35-38

Uspeh in napredek naših članov v letu 1953 vabita k pristopu v
našo zadrugo vse kmete, ki želijo s to vejo naše kmečke in za-
družne dejavnosti krepiti svoje kmetije in utrjevati naše kmečko
zadrugništvo

ZVEZA SLOVENSKIH ZADRUG r. z. z o. j.

Celovec, Pavličeva ulica štev. 7, telefon 21-29

želi vsem včlanjenim zadrugam, njihovim odborom, poslovodjem in članom vesele božične praznike in uspehov polno leto 1954!

Tudi v letu 1953 smo našo zadrugno organizacijo močnejše utrdili in njeno delovanje razširili.

V novem letu 1954 bodo naše zadruge še bolj razvile vsestransko gospodarsko dejavnost ter tako služile koristim
našega ljudstva. Vsak, ki se bo vključil v naše zadruge, bo deležen v novem letu tudi novih gospodarskih uspehov.